

b mint
00
könyv
magyar, német,
nyelven az

élet
inak!

leghibesebb
művei.
erdélyi könyv-
töszes ujdön-
negkaphatók!

ó a „Dante“
an havi 50 lei
leit kell fizet-
k naponta cse-
olvashatja a
bb szenzációit
irodalom leg-
emekeit

lelért.
önyvtár Cluj,
5. (Jókai-u.)
prospektust.

ikon
nagy
tár
könyvosztálya
szvár.
men"-t 3600 lei
e részletosztály
l 300 leies rész-
sz esedékes. —
szárban.

nyv
oszlík:

g, stb.) azok
ujítani. Ezek az
ésnek meg-
e könyvet a

ismertetés-
szemléltetésig
és a kezdő-
el és tanúság-
füzve 510

SZERKESZTŐSÉG TELEFON

Ejelt te
KIADÓHIV
Str. 18
ELOFIZET
Egész
Félévre
Negyedr
Egy hón.

X. évfolyam • 190. szám

1929 Augusztus 23 Péntek

* 5689 év Ab 17 *

Dr. Ramaseter Róbert
Diszter 2. lte. 8.

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Golu No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fe

Mi van az orosz-kinai háboru mögött?

A világképe frazeológiájának virágzó korszakában a Kellogg-paktum agyonrekámozott s a világ megmentésére alkalmatlan csodaszereként való kiküldtása után, a világképet garantáló összes nyugati nagyhatalmak passzív asszisztenciája mellett, a Távolkeleten kibörtant az első véres háboru, melynek hatásai ebben a pillanatban még kiszámíthatatlanok. Az orosz-kinai háboru, akárcsak 1914-ben, vagy 1918-ban, a nyugati frontokon, tankokkal, gépfegyverekkel, és gázmaszkokkal, felszerelve rohanak egymásnak az ödöklés furiái, hogy nyomukban pusztulás, halálhőrgés s az irtózatnak szinte felmérhetetlen gyorsasággal haláltáncra támadjon.

Az, ami most az orosz-kinai határon történik, európai szemzőből nézve sem közömbös. Mert az orosz-kinai konfliktus mögött egy világkonfliktus kimerő rohanak egymásnak: a vörös és a fehér imperializmus nagy leszámoltása kezdődött el Mandzsúria határain. A konfliktus kibörtant oka tulajdonképpen a mandzsúriai vasúttal van kapcsolatban. A mandzsúriai vasút mindeztől még orosz fennhatóság alatt állott, annak ellenére, hogy kínai területen vezetett keresztül. A vasút személyzete kínai területen állandó bolsevista propagandát teremt, amit a nankingi kormány, mióta nemcsak lélekben, hanem tényekben is szakított a szovjettel többé nem volt hajlandó eltűrni. Először azzal a retorzióval élt a nankingi kormány, hogy a vasút személyzetének jórészt fogságba vettete és a charbini internáló táborba helyezte el őket. Később magát a vasutat vette birtokába a kínai kormány, amit Oroszország nem nézhetett tétlenül. A diplomáciai viszony rövidesen megszakadt Kína és Oroszország között, amit szakított a szovjettel, többé nem volt hajlandó követelt.

A meginduló orosz offenzívát azonban nemcsak a diplomáciai viszony megszakítása kényszerítette ki, hanem az a körülmény is, hogy Kína a szovjet leghalásosabb ellenfele: az emigrációban lévő orosz fehéreket fegyverrel látta el és orosz területre való betörésre határozta. Ez már kétségeteljesen olyan szakküzdés volt a nankingi kormány részéről, mely a szovjet anélkül is harcias szellemét nyílt támadásra provokálta. Egyideig még úgy Kína, mint Szovjet-Oroszország is hitgették egymást azzal, hogy mindketten tisztelőben tartják a Kellogg-paktumot, de ez a biztatás szinte napról-napra vesztett érvényéből és komolyságából.

A nyugati hatalmak és főleg Amerika, melyek pedig a Kellogg paktum érvényét aláírásaiikkal garantálták, mindeztől egyetlen lépést sem tettek az általuk aláírt paktum érvényesítése érdekében, sőt igen gyanús jelek arra engednek következtetni, hogy a nyugati hatalmak ebben az esetben elszabotálták a Kellogg-paktum érvényesítését s mintegy tudatosan engedték az eseményeket véres háborúvá fejlődni. Ha a következtetések láncolatán logikusan végigmegyünk, úgy e passzívítás mögött azt a tényt kell megsejttenünk, hogy a nyugati hatalmak az orosz-kinai háboru kimenetelétől sokkal többet remélnek, mint egy egyszerű eseményként a Szovjet és Kína között.

Azt remélik ugyanis, hogy a Japán, Olaszország és Franciaország által támogatott orosz fehér gárdisták és a kínaiak közös harci cselekedése olyan csapást tud mérni a Szovjetre, hogy ez a csapás egyszersmind teljes bukását és összeomlását idézheli elő.

Ez a remény, ha nem is rendelkezik nagy valószínűséggel, de nem is lehetetlen. Az orosz optimizmus viszont abban a hiszemben van, hogy mindenütt, ahol kínai területre teszi a lábát, sikerülni fog a kínai tömegeket, a kínai proletáriátust fellázítani és fegyveresen a nankingi kormány ellen uszítani: röviden és velősen: Kínát bolsevizálni. Etbe a számításába az orosz szovjetkormány belekalkulálja a nyugati nagyhatalmak között dülő ellentéteket belekalkulálja a nyugateurópai proletáriátus orosz szim-

pátiát, sőt — borribije dictu — az általa annyira lecsárolt szociáldemokrata internacionálnak a legutóbbi brüsszeli konferencián hozott ana határozatát is, hogy amennyiben a nyugati nagyhatalmak kormányai háborus intervenciót kísérelnének meg Oroszország ellen, ebben a második Internacionáléhoz tartozó munkásságnak is kötelessége megakadályozni ezt az intervenciót. Számol az orosz szovjet a japán-amerikai ellentéttel is. Amerika ugyanis, akármennyire is anti-bolsevista orientációju, mégsem látná szívesen a japán intervenciót, mely győzelem esetén Japán hatalmának gigászi növekedéséhez vezetne.

Mindezek az orosz szovjet részéről reális számítások, csak hogy mi már nagyon jól tudjuk a világháboruból, hogy az ugynevezett reális számításokat mi-

lyen irreális véletlenek szokták megcsúfolni. Egy bizonyos: ma még a kínai-orosz erőviszonyok áttekintése lehetetlen. Most csak azt tudhatjuk, hogy ana a távoli Keleten véres ütközetek alakjában lejátszódik, az máris részben a mi bőrünkre is kimegy. Bármily távol legyen innen az orosz-kinai határ, mégis minden ott eldördülő fegyver az európai béke szívébe is beletalál s a feszült mai európai konstellációk közepete egy új szörnyű világgégés közepontja lehet. Épp n ezért, ha van még lelkiismeret Európában, ha a világképe biztosítására aláírt szerződések nemcsak a blöff kedvéért irattak alá, hanem csupán értéktelen papírrongyok, úgy minden eszközzel meg kell akadályozni a kínai-orosz háboru örületének továbbterjedését!

Hadüzenet nélkül, a Kellogg-paktum érvénye mellett kezdődött el a véres háboru Kína és Oroszország között

Huszonnégy órája áll egy véres ütközet a Szovjet és Kína között

Páris, aug. 22. Kínai hivatalos jelentések megerősítik azt a hírt, hogy az oroszok tankokkal és gépfegyverekkel átkelést kíséreltek meg a határvonalon. A betörés Dejai Noortól északra részben sikerült. Itt az ütközet a kínaiak és az oroszok között huszonnégy órája még tart.

Hajlar folyó mentén is megkísérelték erős orosz osztagok tankokkal az átkelést, de a kínaiak, akik a folyó kínai partján védett állásokba vannak beásva, tüzérségi pergetőzssel megakadályozták a tankok előretartását. Az oroszok itt visszavonulóban vannak. Csan Kai Sek marsal köztársasági

erők Mandzsúria kormányzóához leiratot intézett, melyben kitérőre szólítja fel s kilátásba helyezi, hogy a nankingi kormány további hadianyaggal és mintegy kétszáz ezer font sterlinggel segíteni fogja ellenállását.

London, aug. 22. Sanghaiból jelentik, hogy a mandzsúriai kormányzat egyik katonavonatot a másik után indítja a határvidék veszélyeztetett helyeire. A határ mögött az érkező csapatok felvonulása állandó. A helyzet nagyon feszült. A lakosság pánikszzerűen menekül. Mandzsúliánál és a Hajlar folyó mentén erős ágyúharc hallatszik. Az Associated Press tudósítója jelen-

harcokban a kínaiaknak két nap alatt százötven halottjuk volt.

London, aug. 22. Sanghai jelentés szerint a kínaiak Mandzsúliánál az oroszok heves támadását két óras harc után visszaverték. A vörös csapatok visszavonultak és még ágyúikat is otthagyták kínai területen.

Az átvett orosz vasutvonalakon egyre erősödik a szabotázs. A vasutgazgatóság kénytelen volt a főparancsnokságtól hadiállapot elrendelését kérni. A kérést most teljesítették s proklamálták a hadiállapotot.

ti, hogy a kínaiak csaknem mindenütt visszaverték az orosz támadásokat. A

Egynapi késedelemmel ma startolt Tokióból a Graf Zeppelin

Japán anyagilag is hajlandó támogatni az Európával való rendszeres légijáratokat

Berlin, aug. 22. Tókiói jelentés szerint a Graf Zeppelin startja legalább huszonnégy órai késést szenved, mert a léghajó motorgondolája a hangárból történt ki-vontatásakor a földhöz csapódott és súlyosan megrongálódott. A személyzet visszavontatta a léghajót a hangárba, ahol azonnal megkezdték a sérülés kijavítását.

Japánból 5700 darab postai küldeményt adtak fel eddig a Graf Zeppelinnre. A léghajó az utra az utasok részére hat napra visz magával élelmet és ugyanennyi időre italokat. A léghajó a sérüléstől eltekintve teljesen utra készen áll. Az időjárásjelentések alapján a Graf Zeppelin utvonala némi módosulást szenved. Eckener a repülőteréről Yokohamának tart, majd innen északkeletre tér és lehetőleg egyenes vonalban igyekszik ájutni a nyugati amerikai partra. A partvidék elérése után a léghajó a partvonal mentén délre tart Los Angeles felé, melynek repülőterén leszállást végez.

Még nem elhatározott tény, hogy a japán kormány a léghajót megvennie. Erre vonatkozóan még több megbeszélést várnak közvetlen uton s a friedrichshafeni léghajó építő művekkel.

Berlin, aug. 22. Tókióból jelentik, hogy a japán kormány megbízottja hosszabb megbeszélést folytatott dr. Eckenerrel, melynek során kormánya nevében kijelentette, hogy Japán kormánya hajlandó anyagi támogatásban is részesíteni az Európa és Japán közötti rendszeres utaszállító és postaléghajózást. Eckener a megbeszélés folyamán ismértette a friedrichshafeni léghajóművek terveit, melyek mellett a rendszeres légi forgalom megteremthető lesz. A friedrichshafeni művek több tökéletesen kormányozható, teljesen biztonságos, modern, nagy léghajókat szándékozik építeni erre a célra s akkor nem lesz akadály a annak, hogy a rendszeres forgalmat fel vegyék.

Berlin, aug. 22. Az Associated Press to-

kiói tudósítója jelenté, hogy a Graf Zeppelin startja japáni időszámítás szerinti ma este tíz órakor lesz. A rosszul sikerült startkísérlés után újabb potyautasjelöllet találtak a léghajó csomagfülkéjében. Félig megfűlledva hozták elő a fiatalembert s átadták a hatóságoknak.

Tókiói jelentés szerint a Graf Zeppelin motorjának vizsgálata várakozáson felüli eredménnyel végződött. A motorok egyikét sem kell kicserélni s így a pótmotorokra nincsen szükség. A csütörtök reggeli startra már minden előkészület megtett.

Füzdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatalnál, hogy az Uj Keletet főnnakadás nélkül küldhessük.

A német és francia szociáldemokraták és az angol munkáspárt megfigyelőket küldenek ki Ausztriába a Heimwehr-akciók ellenőrzésére

Bécs, aug. 22. A St.-lorenzei véres eseményeket a kommunisták agitációra használják fel. Már a tegnapi nap folyamán a bécsi munkanélküli támogatást kifizető hivatalok előtt kommunisták agitátorok jelentek meg, akik felszólították a munkásságot, hogy folytassanak kommunisták propagandát. A kommunisták mindent elkövettek, hogy a munkásságot sztrájkba vigyék, azonban csak annyit tudtak elérni, hogy néhány gyári üzemből rövid időre beszüntették a munkát. A Rote Fahne, a párt lapja hasonlóké-

pen a munkásságot általános sztrájkra szólítja fel. Ma hat kommunisták agitátort letartóztattak és a Rote Fahne elkövetkezett. A jap elkobozása alapján a kommunisták párt helyiségeiben házkutatást tartottak.

Tegnap éjjel újabb véres összeütközésre került a sor a Heimwehr s Schutzbund tagjai között. Éjfél tájban egy négytagú Heimwehr csoport Neu-Erlaa és Bösendorf között egy öt tagból álló kérekpáron haladó Schutzbund őrséggel találkozott. A két csoport csakhamar öz-

szólalkozott, majd pedig több revolvérvést adtak le egymásra.

Az utóbbi időben Ausztriában napirányban levő torzalkodások következtében valóságos poigárháború dúl, amelyet a Heimwehr provokál. Ennek következtében az ausztriai szociáldemokrata munkások állandó fenyegetett helyzetbe kerülnek. Most az angol, francia és a német munkáspárt elhatározta, hogy két-két megfigyelőt küld ki Ausztriába, akik esetről-esetre jelentést tesznek a helyzetről.

Százötven különböző oltási javaslatot tettek, de egy sem jó

Hozzáfogtak a negyedik alagút építéséhez a morenii szondánál

A miniszterközi bizottság jelentése a szondatüzzről. Amerikából kér tanácsot a petróleumtársaság

(Bucuresti-Bukarest, aug. 22. Az Új Kelet tud.) A morenii szondaégésnek ma márhalásos áldozatai is vannak. Amint egyik legutóbbi számunkban megírtuk, Moreniben beomlott a szonda-tűz eloltására épített harminc alagút is. Az explozió következtében 16 munkást súlyos égési sebekkel szállítottak be a ploesti közpórházba. Legtöbbjük olyan állapotban volt, hogy az orvosok nem remélik, hogy valaha felépülhessenek.

Tegnap a hajnali órákban a beszéltett munkások közül ketten meghaltak, ketten pedig agenzálnak.

A katasztrófális robbanás most már a hatóságok figyelmét is magára vonta. Az iparügyi minisztérium részéről speciális bizottságot küldtek ki Jancu generális és Riessdorfer minisztériumi igazgató vezetésével annak megállapítására, hogy a petróleumtársaság minden elkövet-e az egyre nagyobb méreteket öltő szondatűz eloltására. A speciális bizottságon kívül kiszállított az igazságügy-minisztériumnak is egy delegátusa annak megállapítására, hogy az eddigi károkkért kitérhet-e a felelősség. Napokon keresztül folytattak a bizottságok előtt a kihallgatásokat, több munkással és mérnökkel deklarációkat írtak alá.

A speciális bizottság megállapította azt, hogy

a szondaégés kilenvenötödik napján Moreniben változatlanul veszedelmes a helyzet.

Moreniben naponként hárommillió köbméter gáz ég el és minden olyan kísérlet, amely a gézerupciót akarta megakadályozni, eredménytelenül végződött. A román petróleumipar történetében párhuzamul áll ez a szondatűz. A technika és az eddigi gyakorlati tapasztalatok eredményei teljesen csődöt mondtak a szonda-tűzzel szemben. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium delegációja átvizsgálta mindazokat az ajánlatokat, amelyek az ország minden részéből érkeztek be a petróleumtársasághoz s amelyek újabb és újabb módszereket és találmányokat ajánlanak a tűz eloltására.

Százötven ilyen ajánlatot vizsgált át a speciális bizottság.

Megállapítás nyert azonban az, hogy ugyiszólván mind egyiknek kivétel nélkül teoretikus értéke van, az adott helyzetben abszolút nem alkalmazható. A hárommillió köbméter gáz kalóriája olyan óriási

hőseget áraszt magából, hogy fél kilométernyi körületben lehetetlen a szondát megközelíteni. Minden olyan kísérlet tehát, amely a felszínen akarja a szonda-égést megakadályozni, eleve illuzóziussá válik. A petróleumtársaság mérnöki karának egybehangzó véleménye az, hogy a szondatűz csak egy újabb alagút ásásával, vagy fúrásával lehetne megakadályozni. A társaság különben terjedelmes rádiogramot küldött az amerikai Standard Oil Company-nak és felvilágosításokat kért arra, hogy az adott helyzetben az amerikai szakemberek milyen oltási módszereket ajánlanak.

Egyelőre azonban hozzáfogtak az új és ezzel a negyedik alagút fúrásához, amely a terv szerint 245 méter hosszú lesz.

Az alagút elkészítése két hónapi időt vesz igénybe.

az utóbbi hónapok tapasztalatai alapján azonban nem sok reményt fűznek ahhoz, hogy ez az új alagút ellent fog-e tudni állni a gáz hatalmas feszültségének.

A Mizrachi mármaroszigeti országos konferenciájának programja

Sighet, augusztus 22. E hó 25-én és 26-án ül össze Mármaroszigeten az országos Mizrachi konferencia.

A vasárnapi megnyitó ülés programját itt adjuk:

1. Mincha ima a nagytemplomban.
2. Megnyitó ülés Nuszbaum Sámuel az orsz. Mizrachi szervezet elnökének bevezető szavaival.

3. Üdvözlések: a helyi hatóságok, szigeti Mizrachi szervezet, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, az ort. hitközség, szefard hitközség, a Zsidó Nemzeti Szövetség szigeti csoportja, Ceiré Hamizrachi, Cejrot Hamizrachi, somérok, Aviva, Barisszia, Jojn és Poala Cedek részéről.
4. Meir Berlin a Mizrachi világszervezet elnökének előadása a Mizrachi céljairól és feladatairól.

5. Konferenciális elnökség választása.
6. Bizottságok választása.
7. Este 10 órakor bankett.

Másnap d. e. 9-11 óra

1. Bizottságok ülése.
a) Nevelésügyi bizottság. Tárty: ifjúsági nevelés-munka (Ceirok és Ceirák), Tarbut-ügy, Mizrachi újság, stb.

b) Politikai bizottság. Tárty: a Mizrachi országos központ, a helyi csoportok viszonya a Nemzeti Szövetség helyi csoportjához.

c) Pénzügyi bizottság. Tárty: a Mizrachi központ évi költségvetése, a helyi csoportok költségvetése, a világszervezet központjának támogatása, nevelésügyi intézmények támogatása.

d) Szervezeti bizottság. Tárty: propagandisták kiküldetése, országoserte új helyi csoportok alakítása.

e) Állandó bizottság jelentése.

11-1 óráig

Bizottságok jelentése és általános vita.

d. u. 3-6 ig

a) általános vita folytatása.
b) határozati javaslatok fölötti szavazás,
c) új vezetőség választása,
d) konferencia bezárása.

Hétfőn este

általános meeting, szónokok Rabbi Mejer Berlin, dr. Fischer József, aki a vilá-

kongresszusról tart beszámolót és ismerteti az ottan hozott határozati javaslatokat.

Az Országos Mizrachi konferenciával egyidőben a Mizrachi ifjúsági szervezetek is országos konferenciát tartanak a következő programmal:

1. A konferencia megnyitása d. u. 3.30 órakor a szigeti ifjúsági szervezet elnöke által.

2. Üdvözlések az összes erdélyi Mizrachi ifjúsági szervezetek által.

3. A Mizrachi szervezet üdvözlése.

4. Az Erdélyi Nemzeti Szövetség üdvözlése.

5. Cionista ifjúsági szervezetek üdvözlése.

6. Rabbi Hager csernovitzi kiküldött előadása.

7. Konferenciális elnökség választása.

8. Bizottságok megválasztása (Tarbut, szervezet, propaganda, pénzügyi bizottság stb.)

5.30 órakor kivonulás az állomáshoz Rav. Meir Berlin, a világszervezet elnökeinek fogadtatására.

9. Hétfőn reggel 7-8 óra bizottság ülése

10. A konferencia megnyitása.

11. Bizottsági határozatok felolvasása.

12. Általános vita.

13. Konferenciális határozatok.

14. Vezetőség választása (executive)

15. Konferencia bezárása.

Látogatás az új nagyvárad zsidó fiuinternátusban

A Szilágyi Adolf tanár által létesített nagyvárad zsidó fiu-internátus helyiségei teljesen berendezve várják az új iskolaévet. A megnyitásra váró fiu-internátusban munkatársunk látogatást tett s a modern helyiségeken keresztül maga Szilágyi Adolf, az internátus agilis megalapítója, kalauzolta végig.

Az internátus Nagyvárad legideálisabb helyén fekszik, uri negyedben gyönyörűen parkirozott udvarban, a Delavrancea (Ritók Zsigmond) utcában. A park közel nyolcvan terebélyes hárs- és fenyőfával van beültetve s a látogatóknak az az impressziója mintha nem is internátusba, hanem egy előkelő szanatórium udvarába lépne be. Az udvar teraszáról az oktató-terembe visz az út, amelynek falai köröskörül fehér faburkolattal vannak bevonva. A tágas hálóteremben hófehér ágyak várják a jövődi lakókat. A hálóteremből tágas fürdőszobába vezet az út és a mellékhelyiségekbe. Az épület főszárnyából zárt folyosó visz a közös ebédlőterembe, az ételkamrába és a legmodernebbül felszerelt konyhába. A konyhában külön takaréktűzhely van a zsiros és a teljes étel számára felállítva. Egyébként is az egész internátus szigorúan rituális szempontok szerint van berendezve, miközben az a tény is garantál, hogy a rituálék felett a nagyvárad zsidó rabbinátus által is elismert egyének gyakorolnak állandó felügyeletet.

Az épület mellékszárnyában vannak elhelyezve a külön hálószobák, a zongoraterem és a társalgó. Az új intézmény minden tekintetben Szilágyi Adolf tanár körülményes és szakavatottságát dicséri s amellyel szól, hogy az új internátusban a zsidó növendékek a legkonfortosabb és egyben a legmesszebbmenő felügyelet mellett lesznek elhelyezve.

Az új internátus prosperációját egyébként az a körülmény is biztosítja, hogy az intézet megközelítése Nagyvárad kitűnő fekvésénél és jó vasúti összeköttetésénél fogva is, nem ütközik nehézségekbe, s így a messze lakó szülők is ideküldhetik gyermekeiket. Az új internátus kétségtelenül hűzágató intézmény Nagyváradon, mely kitűnő zsidó közép- és elemi iskolái mellett mind-azideig nélkülözte ezt az internátust. Talán ezzel is magyarázható az az óriási érdeklődés, mely az internátus iránt megnyilvánul. Minden valószínűség szerint az internátus férőhelyeit többszörösen túl fogják jegyezni.

Kedves Böske!

A múltkor említetted, hogy sehosem tudsz tartós **harisnyákat** kapni. Próbáld a: meg egyszer a jó

GBL

német márkával. Ez biztosan ki fog elégíteni, mert nemcsak végtelenül ruganyos és tartós, hanem **elegáns** is és kellemes viseletű. Ezen világmárka azonban csak jobb szaküzletekben kapható. Ne hagyd magad más gyártmányra rábeszélni, hanem kérj csak olyan harisnyát, amelynek kétszeres szegélyébe a követ-

kező védjegy van beleszőve **GBL** **L** **Marishád.**

bet tudósítékek alk-pénzügy-m hogy ezek 1929 júliu-ban kivál-zetni, de már beha-ból csak utánfizetn-hogy csak misített, engedélye- ket fizetn

Az eng-ken a lak-Falusi de-kossága k-ezernél t-ezer lej i

Azok a-bort és s-mentén le-illetékn

A mező

ne) levő-fizetendő-erhető hel-lyért 10.0-lehet elér-zéget elé-zött van,

20 és 40 e-fizet, 40-lejt fizet, ezer lejt n-él 25.000-bérértékn-ezer lejt b-200-300-lejt fizet,

60 ezer le-sa. Most-még csak-ságtalans- sok az ü-tulhajtott

Azokná-bérértéke

minden 2-

illeték 10-

maximáji-

gedély ut-

Azt, ho-

lyik a le-

a legutóbb-

zottságok

pedig az

gadott ös-

kezik, ho-

lyiségek

kal-mával

állapítani

a szóban

szolgált, i-

épitkezés

lakható,

tári szerv-

sek bérér-

ján fogja

kivétel ez-

tulajdono-

minthogy

az egész

letéket es-

helyiségre

majd fize-

nek az is,

aközött,

vagy pedi-

mérést. Ha

letben, de

29 augusztus 23.
 beszámolót és ismeret
 határozati javaslat
 zrahi konferenciá
 zrahi ifjúsági szer
 konferenciát tartanak
 mmal:
 megnyitása d. u.
 ti ifjúsági szervezet
 összes erdélyi Mi
 ezetek által.
 rvezet üdvözlése.
 zeti Szövetség üd.
 i szervezetek üdvö
 esernovitz kiküldött
 elnökség választása
 gválasztása (Tarbut
 a pénzügyi bizott
 tulás az állomáshoz
 a viagszervezet elnö.
 Sig bizottság ülése
 megnyitása.
 rozatok felolvasása.
 határozatok.
 szása (executive)
 zarása.

**Aj nagyváradi
 ernátusban**

tanár által létesített
 u-internátus helyi
 ezve várják az új
 vitásra váró fiú-
 utársunk látogatá
 ysiségekben keresztü
 l, az internátus agi
 auzolta végig.
 agyvárad legideáli
 uri negyedben gy
 udvarban, a Dela
 gmond) uccában. A
 terebelyes hára
 ültetve s a látogató
 ója mintha nem is
 n egy előkelő sza
 lépne be. Az udvar
 terembe visz az ut
 skörül fehér fabur
 nva. A tágas háló
 yak várják a jöve
 remből tágas fürdő
 és a mellékhelyisé
 szarnyától zárt fo
 élőtérbe, az élés
 ternebbül felszerelt
 than külön takarék
 és a tejes ételk
 Egyébként is az
 szigoruan rituális
 van berendezve, mit
 s garantál, hogy a
 znyvárad rabbinát
 yének gyakorolnak

zarnyában vannak
 álószobák, a zongor
 ó. Az új intézmény
 Szilágyi Adolf tanár
 akavartottságát di
 hogy az új interná
 ndékek a legkonfor
 t a legmesszebbmen
 znek elhelyezve.

us prosperációját
 lmény is biztosítja.
 közelítése Nagyvá
 és jó vasuti öss
 is, nem utók
 a messze lakó sár
 yermeküket. Az új
 nál házagotló in
 n, mely kitűnő zsi
 kolái mellett mind
 ez az internátus
 arázható az az ör
 az internátus iránt
 n valószínűség sze
 rő helyett többsz
 rezni.

Elviselhetetlen terheket ró a szeszitalkereskedelemre az új italmérési törvény

A sérelmes intézkedések egész sorozatát lépteti életbe az egységesített rezsim. Az irreálisan magas bérértékmegállapítás alapján fogják a felemelt italmérési illetékeket kivetni

(*Csaj-Kolozsvár, aug. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.*) Az új italmérési illetékek alkalmazásával kapcsolatban a pénzügyminiszterium úgy intézkedett, hogy ezeket az illetékeket nemcsak az 1929 július elseje után, hanem a korábban kiváltott brevetelek után is kell fizetni, de mert ezeket a régi illetékeket már behajtotta az állam, az új illetékekből csak hathónapi összeget kell majd utánfizetni ezeknél. Befejezett tény, hogy csak a július elseje előtt megsemmisített, vagy felfüggesztett italmérési engedélyek után nem kell az új illetékeket fizetni, de a későbbiek után igen.

Az új illetékek skálája

Az engedélyért fizetendő illeték vidéken a lakosság számához fog aránylani. Falusi detailkimérések, ha a község lakossága kisebb az ezernél, 2000 lejt, az ezernél több lakossal bíró falvakban 3 ezer lejt illetéket fizetnek.

Azok a detailkimérések amelyek csak bort és sört árulnak, vagy az országot mentén levő magányos kocsmák a fenti illetékeknek csak a felét fizetik.

A mezővárosokban (comunele urbane) levő szeszital kiskereskedők által fizetendő illeték nagysága a helyiség elérhető bérösszegétől függ. Eszerint az olyan helyiségekben levő italmérés, amely 10.000 lejnél nagyobb bért nem lehet elérni, 4000 lejt fizet. Ha a helyiséget elérhető bér 10-20 ezer lejt között van, 6000 lejt fizet, ha a bérérték 20 és 40 ezer lejt között mozog, 8000 lejt fizet, 40-60 ezer lejt bérértéknél 15.000 lejt fizet, 60-80 ezer lejt bérértéknél 20 ezer lejt fizet, 80-100 ezer lejt bérértéknél 25.000 lejt fizet, 100-150 ezer lejt bérértéknél 32 ezer lejt fizet, 150-200 ezer lejt bérértéknél 40 ezer lejt fizet, 200-300 ezer lejt bérértéknél 52 ezer lejt fizet, 300-400 ezer lejt bérértéknél 60 ezer lejt fizet az engedély tulajdonosa. Most fogja ez a kereskedő osztály még csak igazán érezni azt a súlyos igazságtalanságot, amelyet az egyes városok az üzlethelyiségek elérhető bérének túlhajtott megállapításával elkövettek.

Azoknál a lokálnál, amelyeknek a bérértéke a 400 ezer lejt meghaladja, minden 200 ezer lejt utáni 60 ezer lejes illeték 10-15 ezer lejjel emelkedik. A maximális illeték, amit italmérési engedély után szedni lehet, 120 ezer lejt.

Hogyan állapítják meg a helyiségek bérértékét?

Azt, hogy valamely helyiséget melyik a legmagasabb elérhető bérösszeg, a legutóbbi házösszeírásnál szerepelt bizottságok fogják megállapítani, még pedig az egyenesedő alapul végleg elfogadott összegek alapján. Ebből az következik, hogy azoknál az italmérési helyiségeknél, ahol a legutóbbi összeírás alkalmával nem lehetett véglegesen megállapítani a bér értékét, akár azért, mert a szobanforgó helyiség akkor még nem szolgált italmérésül, akár mert csak építkezés alatt állott és még nem volt lakható, a bérértéket az illetékes kincstári szervek a hasonló méretű italmérések bérértékével való összehasonlítás után fogják megállapítani. Az egyedüli kivétel ez alól csak az hogy az italmérés tulajdonosának lakására eső bérértéket, minthogy azt külön becslik fel, levonják az egész épület bérértékéből és így az illetéket csak az italmérésként használt helyiségre eső bérérték arányában kell majd fizetni.

Igen súlyos intézkedés az új rezsimnek az is, hogy nem tesz különbséget azok között, hogy valaki főfoglalkozásként, vagy pedig csak mellékesen üzi az italmérést. Ha valakinek ugyanabban az épületben, de más-más helyiségben az italmérésen kívül másfajta üzlete is van, az italmérési engedély illetékét a kereskedelmi célokra lefoglalt összes helyiségek bérértéke után röjják ki. Ugyanilyen elbírálás alá esnek nemcsak a falusi kiskereskedések, hanem a városi üzletek is, ahol szeszitalokat mérnek ki, valamint a városokban létező vasuti vendéglők is, annak ellenére, hogy az a helyiség, amelynek bérértékét alapul veszik, csak mellékesen szolgál italmérésül. Klubok, kávéházak, beaházak, cukrászdák és szállodák, ahol poharas kimerés van, a megfelelő illetékeknek csak negyedrészt fizetik, mi helyt azonban ezeken a helyeken a szeszitalok kiszolgálása nagyobb méretű, az illető helyiség a rendes italmérések kategóriájába kerül és ugyanolyan illetéket fizet, mint bármelyik vendéglő.

A termelőkre vonatkozólag a meghagyták a régi intézkedéseket és az ilyen kimérési engedély illetékét felére szállították le. A termelő csak saját termésű bort és természetes pálinkát adhat el zárt palackokban, de a fogyasztás az eladó helyiségekben tilos.

A VASUTI VENDEGLŐK ÉS KANTINOK

A falusi állomásokon lévő vendéglők a városi italmérések illetékének felét fizetik, a koncessziós szerződésben foglalt bérérték után. Az erdőkitermelések, vagy más magán- és állami vállalatok által fenntartott kávéházak, vendéglők és italmérések, ha legalább kétkilométernyi távolságban vannak valamely községtől és csak a saját személyzetüknek adnak ki szeszitalt, háromszáz munkás foglalkoztatása esetén 2000 lejt fizetnek, ha pedig az illető vállalat több munkást foglalkoztat, akkor az illeték háromszor lejt.

A hivatalosan elismert fürdőhelyeken és üdülőtelepeken nyitott szezon alatti kimerések illetékét a községi előjáróság állapítja meg a pénzügyigazgatósággal egyetértésben az illető hely fontossága és aszerint, hogy milyen helyen fekszik a kimerés. A nyári szezonat ebből szempontból május 1-től október 1-ig, a téli szezonat pedig december 1-től március 1-ig számítják és szezononként az italmérési en-

gedély illetéke 4000-30000 lejt.
 A vándor italmérésre jogosító engedély illetéke évi 5000 lejt.

KORLÁTLAN ÉS KORLÁTOLT KIMERÉSEK

A korlátlan kimerési engedély illetéke falvakban 15 ezer lejt, ha valaki pálinkát, vagy bármilyen más szeszitalt árul és csak 10 ezer lejt azoknál, akik kizárólag borméréssel foglalkoznak. Városokban ez az illeték 40 ezer, illetve 25 ezer lejt. Amennyiben ezek az italmérések az állomásokon, vagy az állandó vásárokon is adnak el szeszitalt, a rendes italmérési illetékekén kívül külön 4000 lejt kötelesek fizetni az erre jogosító engedélyért. A törvény 9-ik szakasza az egész országra egységesen írja elő, hogy mit ért korlátolt és mit ért korlátlan kimerés alatt. Korlátolt, kicsiben való kimerésnek tekintik a törvény azt, ahol legfeljebb harminc liter bort, vagy mustot, 25 liter sört és 10 liter pálinkát, vagy más szesz italt árúsítanak. Az ezeknél nagyobb mennyiséget eladó kimerések korlátlanoknak számítanak.

Az italmérési engedély-illetéket évenként előre kell fizetni, tekintet nélkül arra, hogy a tulajdonos mennyi ideig fog italméréssel foglalkozni. Minden következő évre az illetéket legkésőbb január 15-ig kell befizetni. Ha valaki március 1-ig elmulasztotta az illeték befizetését, annak engedélye érvénytelenné válik.

Egy szatmári orvos zsidóverő hőstette

Dr. Schlagger nem utazik zsidóval autóbusszon. Farkas Márton az amerikai követségtől kért elégtételt

(*Satmar-Szatmár, aug. 22. Az Uj Kelet tud.*) Dr. Schlagger Nándor, az alábbi épületes kis história hőse, Szatmáron orvos. Szükségesnek tartjuk ezt előrebocsátani dr. Schlagger ur személyének pontosabb meghatározása céljából, mert egész valószínű, hogy lesznek Szatmáron öslakók, akik eddig dr. Schlagger ur létezéséről még nem vettek tudomást. Ha mindent el akarnánk mondani Schlagger dr. urról, akkor még hozzáfűzhetnők azt, hogy dr. Schlagger ur reumás és ilyenkor, nyáron a Szatmártól alig félórányi távolságban lévő Mikola-fürdőn keres bajára gyógyulást. A szatmáriak közül azok, akiknek anyagi helyzetük nem engedi meg, hogy külföldi fürdőhelyeket látogassanak meg, ide szoktak napoként kirándulni és a kis fürdőhely önzendus fészlányai között, ahol valóban idillikus csend uralkodik, a megtépzott idegzetű szatmári polgár valóban üdítő pihenésre talál.

DR. SCHLAGETTER KIFINOMODOTT SZAGLÓÉRZEKE

A kis Mikola fürdőnek hagyományosan harmónikus csöndjébe az idén egy diszsonzus hang vegyült. Dr. Schlagger Nándor adta meg ezt a diszsonzus hangot, aki úgy fogta fel a dolgot, hogy hiába van Mikolának gyógyvíze, üdítő levegője és csendes fasora, a valóban tökéletes fürdői nyugalomhoz egy feltétel hiányzott: nevezetesen az, hogy teljesen mentes legyen zsidóktól... Hiába, Schlagger orvos urnak igen érzékenyek az idegei és nem egyszer hangoztatta, hogy nem bírja idegekkel ezt a sok bűdös zsidót.

Ameddig Schlagger doktor ur az idegeire panaszkodott, addig nem volt semmi baj. Mikolai szerepléséről épen úgy nem akartak tudomást szerezni az emberek, mint ahogy nem vettek tudomást pl. éveken keresztül a szatmári rendelőjéről sem. Schlagger dr. urnak azonban az utóbbi időben nyilván nagyon meggyengülhettek az idegei és elhatározta, hogy az aktív cselekvés mezejére lép.

DR. SCHLAGETTER A CSELEKVÉS MEZEJÉRE LÉP

Este hét óra az az idő, amikor a fürdővendégek búcsút mondanak a fürdőhelynek. Egy autóbussz szállítja át az utasokat Mikoláról Szatmárra. Az autóbusszban már elhelyezkedett Farkas Béni szatmári lakos feleségével és Márton nevű fiával, aki nemrég jött vissza Amerikából szülei meglátogatására. Egy ideig rajtuk kívül senki sem volt az autóbusszban, később azonban beszállott dr. Schlagger Nándor egy szatmári ügyvéd és bankigazgató társaságban.

Amint dr. Schlagger a három zsidó utast meglátta, magából kikelve kiáltott feléjük:

— Takarodjatok ki innen ti bűdös zsidók. Nem utazom zsidókkal egy autóbusszon.

A fiatal Farkas Márton, aki most jött vissza Amerikából, talán mert Amerikában ilyen jelenetekhez nem volt hozzászokva, azt hitte, hogy az ilyen jeleneteken önérzékes tiltakozással segíteni lehet. Az orvos azonban, amikor látta, hogy még feleselni is mernek neki, végleg kijött a sodrából, a fiatal Farkast nyakendőjénél fogva, még mielőtt védekezésre gondolhatott volna, kidobta az autóbusszból. Farkas Márton elterült a földön, Schlagger azonban még mindig nem elégezte meg a dolgot, utána ugrott s a földön elterülő fiatalembert a szó szoros értelmében fojtogatni kezdte. Ezután ismét benn termett az autóbusszban és a fiatal ember 62 éves anyján szerzett magának további lovagias elégtételt. A szerencsétlen öregasszonyt úgy elverte, hogy az napok múltán sem tudott a lábára állni. A fürdő közönsége összeszaladt a sikoltozásra. Schlagger urat azonban egyáltalában nem zavarta munkájában. Szereti az alapos munkát. Amikor már mind a három utas alaposan helyben volt hagyva, Schlagger dr. ur még leszólt hozzájuk:

— Na, bűdös zsidók, megmutattam nek-

tek, hogy nem utaztok velem egy autóbusszon.

Rendel az autóbussz elrobogott. AMIRE SCHLAGETTER DR. NEM SZÁMITOTT

Ha valaki rendkívüli körülmény nem játszott volna közre, akkor talán ezt a riportot már be is fejezhetjük volna. Vagy talán még hozzáfűznénk azt, hogy a hatóságok megindították az eljárást. Schlagger dr. nyilván így számította ki magában az eshetőségeket. Azonban elszámította magát. Farkas Márton ugyanis amerikai állampolgár és Amerikában valahogy megszokták azt, hogy vallásra és szagra való tekintet nélkül, minden embert egyforma védelem alá helyezzenek. Farkas M. a bukaresti amerikai konzulátus utján kért elégtételt, ahol a legészintébb felháborodással vették tudomásul a Schlagger ur lovagi tornáján történeteket és a legerélyesebb eljárást helyezték kilátásba. Hogy ez tényleg érélyes lesz, abban Schlagger ur biztos lehet.

Izák Arnold.

Hires könyvek

néhány megmaradt példányát fél- és negyedáron árúsítjuk:

Baillon: Egy jó Mariska története	Lejt
Bjellj: Az ezüst galamb	68
Cocteu: A párisi fiú	110
Conrad: Az arany nyíl	62
Conrad: Az arany nyíl	122
Kistemaekers: Váltott előfogattal	62
Lindberg: Viola	66
Regnier: Aki félt a szerelemtől	96
Renard: Lerné doktor, a kisisten	86
Spunda: A halottbűvölő	78
Weber: Pompadour kalandja	78
Apulemi: Az aranyzamár	136
Dickens: Nagy várakozások (2 köt.)	300
Flaubert: Érzelmek iskolája	184
Kropatkin: A francia forradalom (2 kötet)	276

Kaphatók az Uj Kelet könyvsztyályaiban. 300 lejen felüli vételnél havi 150 lejes részletfizetésre is. Tekintve hogy csekély készlet áll rendelkezésre, kértünk pótrendeletet is.

Ez aztán a Móka | 20 oldal | Megjelent a Róka | 6 lejt.

A Jewish Agency alkotmánya

(Uj-Kolozsvár augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától). — Most hogy a XVI. cionista kongresszus és a kibővített Jewish Agency alakulása véget ért, mindazoknak, akik nem lehettek jelen ezeknél a tanácskozásoknál, feltétlenül meg kell ismerniük a történelmi nevezetességű Agency alkotmányt, amely körül napokon és éjszakákon keresztül a legviharosabb elvi esztázások és szópárbajok zajlottak le a zürichi kongresszuson és amelynek elfogadása, illetve ratifikálása nemcsak a hétéves Weizmann-politika diadálát jelenti, hanem minden reményesség szerint egy új korszak kezdetét is Palesztina ujjáépítésének történetében. A cionista kongresszus által elfogadott és az Agency által kevés változással szentesített megállapodás szövegét az alábbiakban imertettük:

A Jewish Agency for Palestine alkotmánya

Annak figyelembevételével, hogy 1927 november 2-án a brit kormány a következő, szövegesen Balfour-deklarációnak nevezett nyilatkozatot adta ki:

„Öfelsége kormánya jóakarattal tekint egy nemzeti otthon megteremtését Palesztinában a zsidó nép számára és a lehető legnagyobb erőfeszítéseket fogja megtenni, hogy ennek a célnak az elérését megkönnyítse, annak a kikötésével, hogy semmi sem történhet, ami a Palesztinában létező nemzsidó közösségek polgári és vallási jogait vagy pedig a zsidók jogait és politikai helyzetét bármely más országban befolyásolhatná.”

Figyelembe véve azt, hogy a Palesztinára vonatkozó mandátum, amint azt a népszövetségi tanács 1922 július 24-én megállapította, Palesztina kormányzását Nagybritanniára, mint mandatárius hatalomra ruházta át és a mandatárius hatalmat az 1927 november 2-án kelt deklaráció megvalósításáért felelőssé teszi, amivel kapcsolatban a zsidó népnek Palesztinával való történelmi összefonódottságát a mandátum elismertje és

tekintettel arra hogy a mandátum 4. szakasza előírja egy megfelelő Zsidó Képviselő (Jewish Agency) elismerését amelynek az a feladata, hogy Palesztina kormányát mindazon gazdasági, szociális és más ügyekben, amelyek a zsidó nemzeti otthon felépítését és a Palesztina zsidó lakosságának érdekeit érinthetik, tanácsot és közreműködéssel támogassa és — mindenkor fentartva a kormány ellenőrzési jogát — az ország fejlődését elősegítse és abban részt vegyen. Tekintettel arra, hogy a 4. szakasz a cionista szervezetet nevezi meg ezen Agencyként, azzal a felhívással, hogy a mandatárius hatalommal egyetértésben tegye meg a szükséges lépéseket mindazon zsidók közreműködésének biztosítására akik hajlandók a zsidó nemzeti otthon felépítéséhez segíteni és

arra való tekintettel, hogy a cionista szervezet ennek biztosítására javaslatot tett egy kibővített Jewish Agency megteremtésére, amelyben a nem cionisták megfelelő képviselőket kell kapjanak, hogy ezáltal lehetővé váljék számukra, hogy a cionista szervezettel közösen részt vállaljanak a Jewish Agency jogaitban és kötelességeiben és

figyelembevételével, hogy egyfelől a cionista szervezet és másfelől azon különböző zsidó csoportok alulírott képviselői, akik a cionista szervezettel nincsenek alkotórészi kötelekben és a Jewish Agencyben részt akarnak venni, ezennel összeültek, hogy a kibővített Jewish Agency alkotmányát megteremték, ezek között a következő megegyezés jött létre:

Különböző definíciók:

1. A jelen megegyezés céljaira szolgáló kifejezések így értelmezendők:

A mandátum: a palesztinai mandátum amint azt Nagybritánia elfogadta és a népszövetségi tanács 1922 július 24-én jóváhagyta.

Az Agency: a kibővített Jewish Agency

for Palestine, amint az a jelen megegyezés alapján létre fog jönni.

Cionista: olyan személy, aki a cionista szervezet egyik tagjának és képviselőjének minőségében az Agencyvel kapcsolatban van.

Nemcionista: olyan személy, aki a cionista szervezet tagjának és képviselőjének minőségétől eltérő más módon tartozik az Agencyhez.

A jelzőként használt „cionista” és „nemcionista” szavaknak a megfelelő főnevekhez igazodó jelentésük van.

Az Agency neve.

2. Az Agency hivatalosan a Jewish Agency for Palestine. (Palesztinai Zsidó Képviselő) nevet viseli.

Az Agency céljai.

3. Az Agency célja az, hogy a Jewish Agencynek a mandátumban megállapított funkcióit betöltse. Ennek során az Agency köteles a feladatkörébe tartozó ügyeket úgy intézni, hogy ezáltal az alapvetőnek elismert következő célok megvalósulását szolgálja:

a) A zsidó bevándorlást a praktikus lehetőségek legszélesebb keretein belül támogatni és előmozdítani kell, amivel kapcsolatban el van ismervé, hogy a munkás bevándorlókat ép úgy figyelembe kell venni, mint a saját anyagi eszközökkel rendelkező bevándorlókat.

b) A héber nyelvet és a zsidó kultúrát ápolni kell.

c) Földet zsidó tulajdonként kell szerezni és a jelen megegyezés 10-ik szakaszában foglalt határozatok figyelembevételével a megszerzett területek tulajdonjoga a Zsidó Nemzeti Alap nevére szőljön, hogy ezáltal az így megszerzett föld a zsidó nép elidegeníthetetlen tulajdona maradjon.

d) Az Agency feladata az is, hogy mezőgazdasági kolonizációt végezzen, amely a zsidó munkán alapszik. Mindazon munkákban és vállalkozásokban, amelyeket az Agency fog végezni, vagy támogatni, zsidó munkást kell alkalmazni. Mindaddig, amíg az a gazdaságosság követelményének megfelel, a Palesztinában

létesítendő összes települések szociális formája a telepek belső ügyének tekintendő. Mindamellett a Jewish Agencyre marad annak az elbírálása, hogy minden javasolt telepítési tervet gazdaságos voltát és megvalósíthatóságát megállapíthassa, mielőtt egy meghatározott telepítés céljaira olyan pénzt folyósítana, amely az ő ellenőrzése alatt áll.

e) Az Agency tevékenységének minden terén gondot fordítani köteles a zsidó vallásos követelmények kielégítésére, hogy ezáltal a legteljesebb individuális lelkiismereti szabadságot lehetővé tegye és biztosítsa.

Az Agency szervei.

4. Az Agency szervei a következők:

- A Council (Tanács).
- Az Administratív Komité.
- Az Exekutive.

Az Agencynek egy elnöke van, aki a cionista szervezet mindenkor elnöke kell hogy legyen, ha a Council a tagok háromnegyedének szavazatával nem határoz másképpen.

A Council.

5. A Council az Agency legfőbb vezető testülete. Legfelső fóruma mindazoknak az ügyeknek, amelyek az Agency jogkörébe tartoznak. Megállapítja az Agency politikájának vezető alapelveit, amely tekintetben azonban mindig alá van vetve a 3. szakasz rendelkezésének.

A Council felelősben a cionista szervezet képviselőiből, felelősben pedig a különböző országok nemcionistáiból tevődik össze, a tagsági helyek elosztása szerint, amint az a jelen megegyezéshez csatolt táblázatból kitűnik, esetleges változások fentartásával, amelyeket a Council szükség esetén eszközölhet. A cionista szervezetnek minden időben ugyanannyi tagsági helye van joga, mint amennyi a mellékelt táblázat szerint esetleg a Council által elhatározott módosítás figyelembevételével, a kérdéses időpontban a Councilban való képviselőre már ténylegesen jogosított nemcionistáknak áll rendelkezésére.

A cionista szervezet saját alkotmányos

gyakorlata szerint állapítja meg a maga képviselőit. A különböző országoknak a Councilban való képviselőre jogosult nemcionistái olyan módon állapítják meg képviselőiket és olyan időtartamra, ahogy az minden egyes esetben a helyi viszonyoknak legjobban megfelel. Ebben a vonatkozásban vezető elvként van elismerve hogy a képviselők megállapításának módja, amennyire csak lehetséges, demokratikus jellegű kell legyen.

A Keren Hajeszód (Palestine Foundation Fund) és a Keren Kajemot Lejiszráél (Zsidó Nemzeti Alap) direktóriumai, valamint azon egyéb szervezetek vezető testületei, amelyeket a Council később fog megnevezni, felhívandók, hogy a Council gyűléseire egy-egy képviselőt küldjenek ki, de ezeknek a képviselőknek nincs szavazati joga.

Rendes Council-üléseket az Exekutiva legalább egyszer két évenként köteles összehívni. Minden egyes rendes ülésnél az Exekutivének kimerítő jelentést kell tennie az Agency egész tevékenységéről és Palesztina helyzetéről. Az Exekutivének részletes jelentést kell tennie az Agency pénzügyi helyzetéről is, amelyhez költségvetésről és a zárszámadást mellékelni. Az ülés napirendjének magában kell foglalnia ennek a jelentésnek a mérleggel és zárszámadásokkal együtt való letárgyalását, valamint a költségvetés megállapítását olyan időszakokra, amilyent a Council megállapít.

Sürgős esetben az Exekutive az Administratív-Komité hozzájárulásával bármikor rendkívüli ülésre hívhatja össze a Councilt Rendkívüli ülést kell összehívni akkor is, ha ezt az Administratív-Komité kívánja.

A Council egy elnököt, vagy több egyenlőjű elnököt választ, azonosítván egy társelnököt és egy, vagy több helyettes elnököt is választhat.

A Council valamelyik ülésén működő elnök nem veszti el a Council tagjaként őt megillető szavazati jogát. Szavazati egyenlőség esetén azonban nincs döntő, illetőleg kettős szavazati joga.

A Jewish Agency alkotmányának további folytatását holnapi számunkban közöljük.

Hatszáz hunyadmegyei móc vándoruttra kelt, hogy földet szerezzen a margittai határban

Egy rossz politikai tréfa zavarta ki otthonukból a földre éhes parasztokat

(Margitta, aug. 22. Az Uj Kelet tud.) A tegnapi nap folyamán egészen szokatlan látványban volt része Margitta lakosságának. Négy óra felé szekerek zörgése, szarvasmarhák bőgése, gyermekek sírása, lovak nyentése, férfiak káromkodása verte fel a hajnali csendet. A kis bihar-megyei városka uccáin végeláthatatlan sorban vonult fel egy hatalmas karaván. Magastermetű szép szál mócok, fekete süveggel a fejükön, mentek a karaván élén. A vezetőjük a mólki apátság épület után kérdezősködött. Az apátsági épület előtt megállottak, kihívták az apátsági kormányzót, akinek kijelentették, hogy őket Bukarestből küldötték és vegye tudomásul, hogy ők a holnapi nap folyamán a mólki apátság birtokából fejenként 16 holdat birtokukba vesznek. A meglepett kormányzó nem tudta mire vélni a dolgot, a parasztokkal azonban nem igen lehetett okosan beszélni.

— Megmondották már nekünk Bukarestben, — jelentették ki a parasztok — hogy maguk ebbe nem igen fognak bele-törödni. De hát vegye tudomásul, hogy akár akarja, akár nem, ez így lesz...

Az apátsági kormányzó, látva, hogy a parasztokkal nem boldogul, Nagyváradra telefonált, előadta, hogy mi történt és kérte a hatóságok intervencióját. Nagyváradról az ügy kivizsgálására dr. Majoros József vármegyei prefektus ment ki autójával. A vármegyei prefektus magához hívatta a parasztkaraván vezetőjét és kár-

te, hogy adja elő az ügyet. Így derült aztán ki a móc karaván vezérének előadásából az alábbi komikus história, amely arra enged következtetni, hogy a parasztok egy meglehetősen rossz politikai tréfa áldozatai lettek.

— Mi, mind a hatszáz, — mondotta a karaván vezetője — hunyadmegyei mócok vagyunk. A választások ideje alatt megígérték nekünk, hogy földhöz fognak jutni, tekintettel arra, hogy a mi vidékünkön a földosztás alkalmával nem jutott mindenkinek birtok. Pár héttel ezelőtt fenn voltunk Bukarestben és jelentkeztünk a belügyminisztériumban. Előadtuk vagy ezer móc földmunkás nevében hogy nekünk a választások alatt földet ígérték és most eljöttünk, hogy az ígértet bevaltsák. Hosszu ideig voltunk Bukarestben, végül is az egyik ur azt mondta nekünk, hogy menjünk nyugodtan haza, szedjük össze minden ingóságunkat mert a kormány már intézkedett, hogy Margittán a mólki apátság birtokából földhöz jussunk.

Igy került haza egy szép ígérettel a delegáció és rövidesen híre ment a mócok között annak, hogy aki földhöz akar jutni, az induljon csak el családotul Margittára, ahol nagy földosztás lesz.

Az uccán körülbelül 300 ember várakozott. A szekerek roskadásig voltak megterhelve, a parasztoke mindent magukkal hozták. A prefektus még nem látta ugyan-

tisztán a helyzetet, de kijelentette a parasztoknak, hogy földosztásról itten szó sem lehet, hiszen a mólki apátság birtokát még ki sem sajátították. Felkérte őket hogy hagyják el a várost. A parasztok azonban hallani sem akartak arról, hogy az azonnali földosztás áldásáról lemondjanak. Valóságos forradalmi hangulat uralkodott a mócok táborában. Majoroscu prefektusnak közben sikerült Bukaresttel telefonösszeköttetést kapni s előadta röviden a történetet. Bukarestben egyáltalán nem tudtak semmit arról, hogy háromszáz hunyadmegyei parasztnak földet ígérték s annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a parasztoke rossz politikai tréfa áldozatai lettek. A delegációjuk valószínűleg a sok botorkálás közben valamelyik ellenzéki képviselővel akadt össze és ez felhasználta az alkalmat ennek a különben farsangi tréfának beillő komédia megrendezésére.

Nem volt mit csinálni, elő kellett adni a földhözött parasztoknak a valódi tényállást. Leírhatatlan kavardás fogadta a bejelentést, azonban a helyzetet sok változtatni már nem lehetett. Egy nap meg szállás után a mócok ismét felpakolták a szekereikre és elindultak visszafelé azon az úton, amelyen jöttek. Utközben még találkoztak egy újabb karavánnal, amely szintén földszerező utra indult és amelyet már nekik kellett felvilágosítani a számoru tényállásról.

mindig a jelentéssel pesszimista párisi tu a hágai német k egyezés a zigencaij ga áll. A hatólag nek abba komprom tes érdek telan és cia éles moszférá melyek a tet meglő A hága legujabb

Hága, tusainak zékét olv many ne te, hogy nem lesz was-terve millió m eleget te még életé rintí két tást.

Nemeto tatta cs s nem osztás metorsz ung-ter mann r tember hitelező szágyól un

s így a kolt lenn jegyzések man köv amiat, h lehetett e A deleg met kivé köreiben amit Snc

A ném nithető a a francia hogy Str kétségess, mondás dalmi ké véleményá

mert a uj korr

A lapok nak egés távozni a vozás ha eöb.

Egyéb ton vége zetes tan ról — a — arról ben sik megoldás előbe lét

A hágai konferencia kudarcra valószínűleg maga után vonja a német kormány lemondását

A hangulat teljesen pesszimiztikussá változott át. Elvetették Stresemann javaslatait. — Mégis lehetséges a kompromisszum

Hága, aug. 22. A hágai konferencia még mindig a csőd jegyében áll. A legújabb jelentések a résztvevők depressziójáról és pesszimizmusáról számolnak be, sőt egy párisi tudósítás azt is tudni véli, hogy a hágai kudarc maga után fogja vonni a német kormány lemondását is. A megbeszélés utjában részben Snowden intranszigienciája, részben Olaszország kapzsisága áll. Az előzetes tanácskozások előrelátatlanság holnap véget érnek. Egyesek hisznek abban, hogy mégis sikerülni fog kompromisszumot létrehozni az ellentétes érdekek között. Egy azonban kétségtelen és pedig az, hogy a hágai konferencia éles fényt vetett Európa feszült atmoszférájára, azokra az éles ellentétekre, melyek a békés kibontakozásba vetett hitet meglehetősen dezavualják.

A hágai konferencia eseményeiről szóló legújabb tudósításaink a következők:

NÉMETORSZÁGOT NEM ERDEKLI A HATALMAK LICITÁCIÓJA

Hága, aug. 22. A konferencia fődelegátusainak tegnapi ülésén Stresemann jegyzékét olvasott fel, amelyben a német kormány nevében hivatalosan is bejelentette, hogy Németország szeptember elsején nem lesz abban a helyzetben, hogy a Dawes-tervezet szerinti kétmilliárdöttszázmillió márkás fizetési kötelezettségének eleget tegyen s kéri, hogy fogadják el a még élebe nem lépett Joung-tervezet szerinti kétmilliárdötvenezer márkás annuitást.

Németország már régen kinyilatkoztatta csatlakozását a Joung-tervezetnek s nem érdekli a hitelező államok elosztás feletti egymásközi vitája. Németország nem tehető felelősé a Joung-terv el nem fogadásáért. Stresemann rámutatott még arra, hogy szeptember elsejére tulajdonképpen egyik hitelező állam sem követel Németországtól többet, mint összesítve a Joung-tervezet annuitásösszeget.

Így a német kívánság honorálása indokolt lenne. Stresemann végül bíráló megjegyzésekkel kísérte az értekezlet folyamán követelt módszert s főképp ezt okolta amiatt, hogy a Joung-tervezet még nem lehetett elfogadható.

A delegátusok vita után elvetették a német kívánság teljesítését. A konferencia körében újra pesszimiztikus a hangulat, amit Snowden merev magartása fokoz.

A FRANCIA LAPOK TARTANAK A BIRODALMI KORMÁNY LEMONDÁSÁTÓL

A német kívánság elvetésének tulajdonítható az a körülmény is, mely szerint a francia déli lapok számolnak azzal, hogy Stresemann le fog mondani. Nem kétséges. — írják a lapok — hogy a lemondás után bekövetkezik az egész birodalmi kormány távozása. A francia közvélemény nem látja ellenszenvesen a kormányválságot.

Mert a távozó kormány helyébe lépő új kormány megmutatná a németek igazi arculatát.

A lapok utalnak arra, hogy Stresemannnak egészségi állapota miatt közlebről távoznia kellene helyéről s jobb ha a távozás hamarabb bekövetkezik, mint később.

Egyébként a Populaire szerint szombaton véget érnek a hágai konferencia előzetes tanácskozásai. A lap beavatott helyéről — a pesszimizta hírekkel ellentétben — arról értesül, hogy a pénzügyi kérdésben sikerülni fog kompromisszumos megoldást találni. A Joung-terv elvben életbe lépne, de a gyakorlati alkalmazás

módszereiről később folytatnának újabb tárgyalásokat.

AZ ANGOL SAJTÓ OLASZORSZÁGOT OKOLJA A KUDARCGERT

London, aug. 22. A sajtó az olaszokat okolja a hágai konferencia eredménytelensége miatt. Az olasz delegátusok között utasításokkal jöttek Hágába. Úgy látszik, Mussolininak az volt a főrekvése, hogy felborítsa a várt megegyezést.

A Daily Herald még mindig pesszimiztikusan ítéli meg a hágai helyzetet. A lap szerint a konferencia kudarcra elkerülhetetlen.

aminek politikai tekintetben beláthatatlan következményei lesznek,

mert Anglia megalkodik ahhoz az álláspontjához, hogy szeptember elsején tulajdon költségén nem tart fenn rajnai megszállást.

CSAK A BELGÁK NE...

Berlin, aug. 22. Wiesbadeni társadalmi körökben izgalmat váltott ki az a hír, hogy a megszálló angolok távozása után azonnal belgák veszik át a zónát és a hatalmat ezen a területen ők fogják gyakorolni.

A társadalmi egyesületek emlékiratot intéztek Stresemannhoz Hágába, melyben arra kéri, igyekezzék odahatni, hogy a kiűrés után belga megszállók ne vegyék át a zónát.

Ha már semmiképpen sem lenne elérhető,

— írják az emlékiratban — hogy a kiűrés után a zónát felszabadítsák és átadják a németeknek, akkor a kormánynak arra kellene törekednie, hogy az angolok egyelőre maradjanak.

Wiesbadeni jelentés szerint az angol hadügyminisztérium a megszálló csapatok főparancsnokánál úgy intézkedett, hogy az első angol csapatzállomány szeptember tizedikén hagyja el Wiesbadent s ettől az időponttól kezdve a csapatok elszállításának fokozott tempóban kell bekövetkeznie.

PESSZIMIZMUS AZ EGÉSZ VONALON

Páris, aug. 22. Hágai német körökben a helyzetet pesszimiztikussá ítélik. Szó van arról, hogy az elkedvetlenedett Stresemann benyújtja lemondását, ami magával hozhatja az egész birodalmi kormány távozását.

Hága, aug. 22. A rajnai megszállásban résztvevő hatalmak és Németország delegátusai az angol delegáció szállásán másfélórás ülést tartottak. Ezt megelőzte Briand találkozója Stresemannal, akit a francia miniszterelnök szállásbéli lakásán keresett fel.

Freund Chaim a kultuszminiszter távollétében engedélyt szerzett egy szatmári szefárd-hitközség alakítására

Freund nem akarta az illegális engedélyt visszaadni, mire táviratilag letiltották az új hitközség-alakulást

(Bucurest-Bukarest, aug. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi délután a kultuszminisztériumban megjelent Freund Chaim, a szatmári orthodox zsidó hitközség exelnöke, aki az új kultusz-törvényre hivatkozva kérte, adjanak engedélyt Szatmáron spanyol ritusu hitközség felállítására. Miután Vlad zsidó kultuszminiszter nincs Bukarestben, helyettese Freund információi alapján kiadta az engedélyt. Amikor a Zsidó Parlamenti Club erről tudomást szerzett, azonnal informálta a kultuszminiszteri-

um illetékes osztályfőnökét arról, hogy a szentesített törvényben kifejezetten benne van, hogy új hitközségek alapítása csak a végrehajtási utasítás megjelenése után lesz lehetséges, ezt pedig a megtartandó országos zsidó kongresszus után fogják kibocsátani.

A felvilágosítás után a kultuszminisztérium ma délelőttre beidézte Freund Chaimot és az engedélyt visszakergte tőle. Freund azonban azt állította, hogy már nincs nála az engedély, hazaküldte

Szatmárra. A kultuszminisztérium most távirati utasítást küldött a szatmári hatóságokhoz, hogy a Freund által megszerzett engedély érvénytelen és a spanyol hitközség megalakítása nincs engedélyezve.

Itt jegyezzük meg, hogy eddig 8 spanyol hitközség alapítására kértek engedélyt, köztük Kolozsvárra, Temesvárra, Marosvásárhelyre, Szatmárra és Brassóba, továbbá több bukovinai és besszarábiai városba.

Rendezték az iskolai tanulók vallási ünnepeinek kérdését

A zsidó tanulók az összes főünnepeket megtarthatják

A közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki a tanulók vallási ünnepeinek megtartásáról. A miniszter rendelete szerint a következő ünnepeket jogosultak megtartani a különböző vallásfelekezeti tanulók:

Római katolikusok: November 1., december 8., urnapja és természetesen a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepek, amelyek egybeesnek az uralkodó vallás ünnepnapjaival.
Reformátusok és lutheránusok: Október

31., a reformáció emléknapja.
Zsidók: ros-hasana 2 napja, engesztelés napja, szukkoth 2 első és 2 utolsó napja, pészach 2 első és 2 utolsó napja és sóvnót 2 napja.

A legnagyobb szigorúsággal akarják a milliárdos adóhátralékokat behajtani

Pontosan és akadékoskodás nélkül fogják kifizetni az állam szállítóit Cáfólják a koalíciós kormányalakítás hírére

(Bucuresti-Bukarest, aug. 22. Az Uj Kelet tud.) Ellenzéki körök és lapok újabb olyan híreket kolportáltak, hogy összes koncentrációs kormány fog alakulni, amely a pénzügyi nehézségeket az egész ország támogatásával fogja leküzdeni. Illetékes helyen ezekkel az érdekeltek körök-ből terjesztett híresztelésekkel szemben megállapítják, hogy az ország közvéleménye a kormány mellett van, amely bírja az alkotmányos tényezők bizalmát és amely elég erős ahhoz, hogy az ország

problémáit megoldja. A koncentrációs kormányról szóló hírek csak jámbor óhajások, melyek minden alapot nélkülöznek.

A pénzügyminisztériumba ma értekezletet tartottak, amelyen az állami szállítók követeléseinek kifizetéséről tárgyaltak. A pénzügyminiszter ugyanis nagyfontosságúnak tartja, hogy az állam szállítóit mindig pontosan és gyorsan megkapják a pénzüket, hogy így az államnak szívesen és olesón szállítsanak és hogy semmiféle

nehézséget ne támasszanak a kifizetések-nél, csak a törvényes előírásokat tartásák be. A miniszter erre vonatkozólag rendeltileg fog intézkedni.

Ugyancsak a pénzügyminisztériumban ma megbeszélést tartottak a pénzügyi inspektorok Teianu államtitkár elnökletével. Teianu rámutatott arra, hogy az adóbehajtásnál milliárdos hátralékok vannak és a legnagyobb szigorúságot kívánja érvényesíteni a behajtásnál.

kelt. árban

mentette a parasz...

Felkérte őket...

A parasztlak...

ban. Maiorescu...

és előadta rövid...

ben egyáltalán...

hogy három...

nyúknak adtak...

ok rossz politi...

A delegációjuk...

ilás közben va...

lkalmat ennek...

nak beillő ko...

elő kellett adni...

a valódi tény...

adás fogadta a...

zeten sokt vál...

Egynapi meg...

felpakoltak s...

visszafelé azon...

Utközben meg...

lvánál, amely...

ult és amelyet...

ítani a smomr...

az Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja. Szerkesztő: Dr. Manton Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc. Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Lipszani 91. Az Uj Kelet cikkeinek utannyomát csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Nines még döntés a kerületi igazgatók személyére vonatkozólag. Egyes fővárosi és erdélyi lapok olyan híreket közöltek, hogy az új közigazgatási törvény által kreált négy kerületi igazgatói állás betöltésére néve a kormány meghozta döntését. Eszerint a bánáti kerületi igazgató Bocu Sever bánai miniszter, az erdélyi kerületi igazgató pedig dr. Pop Joan lesz. Az Adeverul ma felhatalmazást kapott a kormánytól arra, hogy a kerületi igazgatók személyére vonatkozólag megjelent híreket megcáfolja. A lap közlése szerint ebben az irányban csak december végén lesz döntés.

Kongresszusi beszámológyűlés Torán. Mint ismeretes, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kezdeményezésére a nagyobb helyi csoportok kongresszusi beszámoló-megbeszéléseket készítenek elő, amelyekben a Zürichben járt erdélyi delegátusok és vendégek ismertetni fogják a kongresszus lefolyását és fontosabb határozatait. A tordai helyi csoport augusztus 29-én, esztörtökön rendez meg a kongresszusi beszámológyűlést, amelyre előadókul Giskalay Jánost és dr. Weisburg Chaimot hívták meg. A kongresszusi beszámológyűlés keretén belül fogják megtartani a helyi csoport új tisztviselésének a megválasztását is, amelytől a tordai cionista élet gyökeres reorganizációja várható.

Halálozás. Dr. Nagy Rezső szilágyosomlyói királyi közjegyző élete derekán, ötvennégy éves korában, rövid szenvedés után meghalt a kolozsvári Mátyás-szombatúriumban. Innen a családi sírboltba szállították Rákosra. Koporsója fölött Panth hidamásai főrabbi és Weisz szilágyosomlyói alrabbi tartottak megindító búcsuzást. Az elhunytat tekintélyes zsidó család gyászolja.

Lemondott a francia kommunista párt titkára. Pártból lementik: Maffio a kommunista párt propagandaosztályának titkára emondott állásáról. Elhatározását azzal magyarázza, hogy az utóbbi időben kifejtett párttevékenységgel már nem tudott összhangba kerülni.

Rövidesen letartóztatják az örültek házába juttatott bukaresti zsidó leány elrablóját. Bukarestből jelentik: A Starinberger-család megtalált leányával kapcsolatban, amiről különben az Uj Kelet beszámolt már, a vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen leányt eszabítójá egy nyilvános házban helyezte el és onnan szállították az ideggyógyító intézetbe. A lelkiismeretes orvosi kezelés három ízben is meggyógyította a leányt, akit mindannyiszor visszavitték a nyilvános házba, de onnan ismételtelen vissza kellett vinni az ideggyógyintézetbe. A rendőrség a nyilvános ház tulajdonosát már kihallgatta és így nyomára jutott a eszabító görög kereskedőnek, akit rövidesen le fognak tartóztatni.

Megszüntetik Bukarestben a házaló kereskedelmet. Bukarestből jelentik: A bukaresti városi tanács elhatározta, hogy szeptember elsejétől kezdve megszünteti a Bukarestben rendkívül kifejlődött házalókereskedelmet. Konstatálja, hogy a házalók, akik rabhatól kezdve a finom szövetekig mindent árúsítanak, valóságos elbalkánizálják a főváros képét és ennek a helyzetnek véget kívánják vetni. Tekintettel arra, hogy az ilyen ambuláns-kereskedők közt sok a rokkant, ezekről megfelelő módon gondoskodni fog a főváros.

Befejeződött a belügyminisztérium által elrendelt vizsgálat a szatmári Pop Sándorné ügyben. Szatmári tudósítónk jelelti: Pop Sándorné ügyéből, amint azt már többször megírtuk, országos botrány lett. A fővárosi lapok kompromittáló híradásai alapján a belügyminisztérium is felfigyelt az ügyre, a szatmári érdekeltektől rendőrhatalóságok pedig a koncentrikus támadások hatása alatt vizsgálatot kértek maguk ellen. A belügyminisztérium ki is küldött egy vizsgálóbizottságot, mely napokon keresztül kihallgatásokat eszközölt az ügyben. A bizottság munkájának eredményéről minden információ megtagadták. A tegnapi nap folyamán különben a bizottság bevezette a vizsgálatot s a delegált inspektor a vizsgálat adataival Bukarestbe utazott, hogy a vizsgálat eredményéről az illetékes fórumokat informálja. A sajtó informálására csak Bukarestben fog sor kerülni. — Eljegyzés. Salamon Irénke Dej, Rosenberger Mór Jára, jegyesek.

Pályázat tanítói állásra. A nagyváradi izraelita hitközség elemi iskolája 1929-30. tanévre ideiglenes tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak fiatal zsidó férfi vagy női tanítók, akik román állampolgárok és megfelelő törvényes képzettséggel bírnak. Akik a hitoktatást is el tudják látni, előnyben részesülnek. Képesítést és eddigi működést igazoló iratokkal együtt a kérvények szeptember elsőjéig a nagyváradi izr. hitközség iskolaszékéhez nyújtanandók be. (Str. Printul Carol 14). Oradea, 1929 augusztus 25.

Az Izr. Hitközség Iskolabizottságának nevében: Dr. Kabos Béla, elnök.

Hírdetés. A néhai Goldberger Farkas huedini főrabbi halálának évfordulója folyó hó 27-én (Áy 21-én) lesz megtartva Weisz Sámuel, Szent egy. elnök.

Értesítjük t. tagjainkat, hogy a f. hó 11-re egybehívott rendkívül közgyűlés határozatképtelenség miatt f. hó 25-re lett elhalasztva. Amikor d. u. 8 órai kezdettel a megjelentek számára való tekintet nélkül az egyet helyiségében (Malom-u. 16.) lesz megtartva a meghívóból ismert tárgysorozattal. A Poale Czedek Elnöksége

AZ OROS ÉLET

TITKA Utmutató az egészséghez, boldogsághoz. Nagy remek illusztrált Athenaeum albumfüzetek.

INGYEN küldünk ki- vonatos ismeret- tő füzetet. 1-2. „Ne koplalj, de légy karcsu!” 3-4. „Éljen így!” 5-6. „Vigyázz a gyermekedre!” 7-8. „Dáma és Gavallér.” 9-10. „Az én kutyám.” 11-12. „Szeresd otthonodat!” 13. „Terítés-Tálasás.”

Kettős szám 62 Lei, a 13. szám 34 Lei. A teljes sorozat: 400 Lei.

T. UJ KELET könyvosztálya Cluj-Kolozsvár.

Kérem utánvételt az Athenaeum-füzetek számát.

Név: _____ Cím: _____

SPORT

Megóvták az Ujpest-Rapid mérkőzést a hivatalosan kijelölt Carraro bírő meg nem jelenése miatt. Az Ujpest-Rapid mérkőzésre a középeurópai kupabizottság az olasz Carraro bírót jelölte volt ki, aki azonban nem jelent meg a mérkőzésen. Így a meccset szükségbírónként a magyar Majorovszky vezette le. A meccs előtt úgy az Ujpest, mint a Rapid óvást jelentett be. Az óvást a kupabizottság ma este tárgyalja. Ha a döntés elutasító lesz, úgy a revánsmérkőzést a két csapat vasárnap fogja Bécsben lejátszani. Ellenkező esetben újabb meccset kell Budapeston lejátszani.

A szatmári bajnokcsapat Kolozsváron. A KMSC vasárnapra lekötötte a szatmári bajnokcsapatot, a Törökveszély mérkőzést vasárnap délután 5 órai kezdettel játsszák le a városi sporttelepen.

Kolozsvár-Arad városközi futballmérkőzés. A bolgár-román válogatott mérkőzés szeptember 15-én Szófiában kerül eldöntésre. Két nappal később Bukarest és Szófia reprezentatívjai játszanak egymással revánsmérkőzést. A válogatás érdekében szeptember elején a futballközpont városközi mérkőzéseket rendez és pedig Bukarest-Temesvár és Kolozsvár-Arad között, ahol a játékosokat a központ delegátusai fogják megfigyelni, hogy kik azok, akik méltóképen tudják majd képviselni Románia színeit a bulgárok elleni mérkőzésen.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház mozi-műsora: Pénteken 4-kor, félhétkor és 9 órakor: I. Mit nem tesz a szerelem. (Uj amerikai 7 felvonásos vígjáték. — Főszerepben Bébé Daniels). II. Egy nemzet bálványja. (John Gilbert leghatalmasabb filmalkotása). III. Burleszk kísérő műsor. Szombaton csak 4-kor és félhétkor: I. Mit nem tesz a szerelem! (Uj amerikai vígjáték 7 felvonásban. Főszerepben: Bébé Daniels). II. Egy nemzet bálványja. (John Gilbert leghatalmasabb filmalkotása). III. Burleszk kísérő műsor. Vasárnap d. e. 11 órakor: Zígottó a háborubani (Matiné 15 és 10 leles helyárakkal.) Vasárnap 3-kor, 5-kor és 7 órakor: Premier. Kettős műsor! I. A detektívkirály! (Nagyobb mint Sherlock Holmes! 7 felvonásos amerikai újdonosság. Főszerepben: Karl Dane.) II. Zígottó a háborubani! III. Burleszk kísérő műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora: Pénteken 5, 7 és 9 órakor: Göre Gábor bírő ur, a hatalmas feltűnést keltett Gárdonyi filmszkeccs. Szereplők: Göre Gábor bírő ur Kun Dezső, Maritsa a leánya Honi Piri, Durbints sógor Vajdaffy Jóska, Rezsőné Horváth Mici, Kátka cigány Bregi Gyula. E vígjáték: Amerikai burleszk 2 felv. Szombaton 5, 7 és 9 órakor harmadszor megy Göre Gábor bírő ur és Durbints sógor, a világsiker aratott pompás Gárdonyi filmszkeccs, melyet a kolozsvári származású kitűnő író, Notti Károly dolgozott át. A színpadon részt a legkifűnőbb poszt és aradi színészek játsszák. Vasárnap 5, 7 és 9 órakor utoljára megy Göre Gábor bírő ur táncos filmszkeccsa, amely már első előadásával meghódította Kolozsvár közönségét is. A záróelőadást a Corso-filmszínház teljes apparátussal kibővített zenekarral külön meglepetésként hozza ki.

GRAND NYÁRI MOZGÓ műsora: (A városnéző udvarán.) Pénteken, szombaton és vasárnap este 9-kor: Dupla műsor! I. Jó és rossz. (A kétarcú dáma). Drámai vígjáték 7 felvonásban. Főszerepben: Pola Negri. II. Szőke vagy barna. Vígjáték 6 felvonásban. Főszerepben: Adolphe Menjou és Greta Nissen. Előadás alatt is lehet dohányozni.

Uj műszaki és gazdasági könyvek.

1. Építésvezetés. Írta: Csenger Gyula okl. építész, építésmester. A könyvet átnézte és bevezetéssel ellátta: Nagy Károly budapesti műegyetemi nyilv. rendes tanár. Az építésvezetés gyakorlati tudományának elsajátításához vezérfontúnak készült ez a könyv, mely alig nyújt elméletet, ellenben mindazt a gyakorlati tudást, mely az építkezések kivételében csak évek hosszú során át szűrődhet le, tömören rendszerbe foglalja és világosan csoportosítva tárja az olvasó elé. A könyv 18 fejezetre terjed. Ára Lei 136.

2. Földmérési és birtokrendezési enciklopédia. Jegyezték: Imreh Béla és Szepesy József okl. mérnökök. Ára Lei 204.

3. Gyakorlati rádiókönyv. A készülékek és tartozékok, a felszerelés, kezelés és az újítások ismeretése. Írta: Molnár János okl. gépészmérnök. III. kiadás.

A Gyakorlati rádiókönyv célja, hogy segítségére legyen az amatőrnek, a rádióval való foglalkozás minden stádiumában. Tapasztalat szerint nagy a tájékozatlanság a készülékek és tartozékok beszerzésénél, de a teljesen felszerelt jó készülék esetében is számos nehézség merül fel és zavarja az amatőrt. Ezeket a kérdéseket világítja meg ez a könyv. A Gyakorlati rádiókönyv a rádiótelefon elméleti részén és sajátkezű készítmények ismertetésén kivételével (melyeket a „Rádiótelefon ismertetése” című könyvben találunk) a rádió felszerelésével kapcsolatos kérdéseket tárgyalja. Ára füzve Lei 156, kötve Lei 238.

4. A rádiótelefon. Elméleti és gyakorlati ismertetése. Rádióamatőr kézikönyv. Írta: Molnár János okl. gépészmérnök. Teljesen átdolgozott 3. kiadás. Bevezető ismeretek, detektoros és csöves készülékek. Ára Lei 204, diszkótesben Lei 255.

5. Villamosvezetékek gyakorlati méretezése. Írta: Boros Vida okl. gépészmérnök. Ára Lei 62.

Gazdasági szakmunkák: 6. Általános állattenyésztés és kulemtan. Dr. Rác Mihály gazd. akadémiai tanár előadásai alapján összeállította: Kovács Dániel okl. gazda. Ára Lei 238.

7. Háziállatok kórbonctana. Állatorvostanhallgatók számára. Dr. Jármai Károly állatorvos, főiskolai r. tanár előadásai. Ára Lei 306.

8. Tejgazdaságtan. Írta: Dr. Rác Mihály gazd. akadémia tanár. Ára Lei 238.

Alanti szelvényt tessék levágni, kitölteni, beküldeni. T. Uj Kelet könyvosztálya Cluj-Kvár. Kérem utánvételt az új műszaki könyvek _____ számát. Kérek _____ jegyzéket. Név: _____ Cím: _____

Nyomdászok! Fabetéket kívántra legolcsóbban készítek. Weisz Ignác Marghita.

Hirdessen az Uj Keletben

Rád... Budapest hangverseny megnyitó. Chanson t. egyveleg. 6. Ka. 7. Hubay: Bajader — 9.30: Hírelgyalogezre. 1. Martho a zuzadat. 2. Lehár: F. ler: Nyitán Massenet: rából. 5. D. című baket időjelzés je szerarak. ávitel. Egyesület Margit. 16. jelentés, hi gányzeneká vitéz Garai Színház m Tündére. kir. postaf iratozás és versenycer kel „Huny Előadják: Székelyhidy m. kir. Op. tével. Után járásjelentő tánczene. What is th trott. 3. T. Wallace— na — fox- woz — fox- ne — fox- kvártett. 21 Gramofonh kari hangv hangversen sny. Bolza zsony. 20.30 vezetés. 2. adása: „Er zenei részhe ne, a rád Brünn. 20. hangversen szel. 20.15: verseny. F. és Der Mő. tésé 22: Ze sum. 19.55 és tánczene verseny Va nas. 20.35 12: Déli ha pesineb. 2. verseiből. 2. berg. 20: 3. 20.02: Oper népdalok és kari hangv forikus ha Mor. Ostra Jam-zene. Nápoly. 21. West (A n nak közvet hangversen Tánczene. P zongorahan Riga. 18: G rettrészletek 21.30: Japá Szőrákozat Milanóból. 20.45: Zene zene. 21: O ne. Varsó. seny. Bécs Rárad. 22. 19.50: est. Sz Budapest lalajka-zene rertied-indu

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Péntek, augusztus 23.

Budapest, 9.15: A rádió házi triójának hangversenye. 1. Kéler: Csokonai — megnyitót. 2. Bihari: Ábránd. 3. Szerényi: Chanson triste. 4. Erkel: Bánk bán — egyveleg. 5. Poldini: Farsangi lakodalmak. 6. Kacsóh: János vitéz — egyveleg. 7. Hubay: Csárdajelenet. 8. Kálmán: Bajadér — keringő. 9. Dohányi: Induló. 9.30: Hírek: 12.05: A m. kir. 1. honvédegyesület zenekarának hangversenye. 1. Marthon—Kulinyi: „Rózsám, eszem a zuzulát”. A „Naplopó” című operettből. 2. Lehár: Pikantériák — keringő. 3. Dopp ler: Nyilány az „Ilka” című operából. 4. Massenet: Ábránd a „Thais” című operából. 5. Delibes: Részletek a „Coppelia” című balettéből. 1.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.45: Fulton rendszerű kárpát. 16.20: Az Országos Állat-Egyesület mesedélutánja. Mesél: Konts Margit. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 17.15: Radies Béla és cigányzenekarának hangversenye. 18.30: Vitéz Garamszéchy Sándor, a Nemzeti Színház művészeinek előadása: „Szibéria Tündére”. 19.20: Tomcsányi István m. kir. postafőmérnök előadása: „Képtáviratozás és távolbalátás”. 19.55: Ugetversenyeredmények. 20.10: Részletek Erkel „Hunyadi László” című operájából. Előadják: Sándor Erzsé, Bodó Erzsé, Székelyhidy Ferenc dr. és Paljó Imre, a m. kir. Operaház zenekarának kíséretével. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 22.15: Gramofon-tánczene. 1. The banjo. Fox-trott. 2. What is this thing called love — fox-trott. 3. Tuck—Ah!ert: Mean to me. 4. Wallace—Herbert: Blue bills of pasadena — fox-trott. Le Clerc: Is izzy azzy woz — fox-trott. 6. Gilbert: Sarah, Jane — fox-trott. **Belgrád.** 20.30: Rádiókvartett. 21.50: Citerahangverseny. 22.50 Gramofonhangverseny. **Berlin.** 20. Zenekari hangverseny. 22.15: Zenekari hangverseny. Bolzano. 21: Szórakoztató zene. **Pozsony.** 20.30: Magyar est. Műsor: 1. Bevezetés. 2. Dr. Szerényi Ferdinánd előadása: „Eretnektanok”. 3. Bevezetés a zenei részhez. 4. Orchestralis magyar zene, a rádiózenekar közreműködésével. **Brünn.** 20.30: Erwin Schulhof zongorahangversenye. 22.25: Jazz-zene. **Brüsszel.** 20.15: Hangverseny. 21.05: Hangverseny. **Frankfurt.** 20.15: Das Märchen és Der Mörder című hangjáték közvetítése. 22: Zenekari hangverseny. **Hlversum.** 19.55: Szórakoztató hangverseny és tánczene. **Kattowitz.** 20.30: Esti hangverseny Varsóból. 22.45: Tánczene. **Karlsruhe.** 20.35: Hangverseny. **Koblenz.** 12: Déli hangverseny. **Kassa.** 18.25: Szepesiné Szay M. szavaltatai magyar költők verséből. 20.30: Katonazene. **Königsberg.** 20: Szórakoztató zene. **Lausanne.** 20.02: Operarészletek, szórakoztató zene, népdalok és tánczene. **Leipzig.** 20: Zenekari hangverseny. **Milánó.** 20.30: Szimfonikus hangverseny. 23.15: Jazz band. **Mor. Ostrava.** 20.55: Könnyű zene. 22.20 Jazz-zene. **München.** 21. Kamarazene. **Nápoly.** 21.02. Puccini: La Fanciulla del West (A nyugati leánya) című operájának közvetítése. **Oslo.** 22.05: Zenekari hangverseny és tánczene. **Posnan.** 22.45: Tánczene. **Prága.** 20.30: Erwin Schulhof zongorahangversenye. 21: Katonazene. **Riga.** 18: Gramofonzene. **Róma.** 21: Operarészletek. **Stuttgart.** 20: Parasztdalok. 21.30: Japán dalok. **Stockholm.** 21.40: Szórakoztató zene. **Torino.** 17: Közvetítés Milanóból. 23: Jazz-band. **Toulouse.** 20.45: Zenekari hangverseny és katonazene. 21: Operarészletek. 21.45: Tánczene. **Varsó.** 20.30: Szimfonikus hangverseny. **Bécs.** 20.05: Zenei humoreszkek. **Bágráb.** 22.10: Szórakoztató zene. **Zürich.** 19.50: Svájci dalok. 22.10: Tarka est.

Szombal, augusztus 24.

Budapest, 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. Latoried-induló, 2. Verkliegyveleg, 3. Őszi

eső, Bakajajnikov: Gyorsan repüljenek lovaim, Die Laute untern Mantel, Alomtalan éjszaka, Őszi ábrándok, Dal a népről, A Hívósvölgybe vár, Szent tenger, Bajkál: Hattyudal, Kórus a Kék Madárból, Álmodoznak a fűzfák, Elfáradtam én. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. Bethowen, Csajkovszky, Halévy, Schubert, Chopin, Mascagni, Wagner műveiből. 13. Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Manchen Mariska gyermekdélutánja. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 17.10: Dr. Buda László felolvasása, Napi jere-miádák, 17.45: Lakos Tibor és Mocsányi László zenehumoristák hangversenye. El ne hagyj babám, Egyszer voltam a bálban, Der Duft der eine schöne Frau begleitet, Csak egyszer légy az enyém, It goes like this, Megy a gözös, Jázminillat, Week-end, Es gibt eine Frau, Ma este babám a faszorba megyünk, Bimbaambulla, sivatagtánc. 19. Szász Károly felolvasása: A színház. 19.35: Gramofonhangverseny. Verdi, Schubert, Bellini és Rossini műveiből. 20.35. Sporthirek. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 22 Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 22.20: Operett-

részletek. Lehár, Kálmán, Zeller, Jacoby műveiből.

Bécs. 22. Esti hangverseny. **Belgrád.** 20.25: Zenekari hangverseny. 22.25 Jazz-band. **Berlin.** 20. Kabaré 25 évvel ezelőtt. **Pozsony.** 20. Rádió-kabaré. 22.25: Katonazene. **Breslau.** 20. Szórakoztató zene. Schubert, Strauss, Verdi, Mendels-shon, Wagner műveiből. **Hamburg.** 20. Carl Zeller: „A madarász” c. operettjének közvetítése.

Kattowitz. 20.30. Esti hangverseny közvetítése Varsóból. **Kassa.** 20. Rádió kabaré. 22.25: Katonazene. **Königsberg.** 21.30: Norvég dalok. **Krakkó.** 20.30: Hangverseny közvetítés Varsóból. **Lip-cse.** 19. Toronyzene. **Milánó.** 20.30. Zenekari hangverseny. 23.15: Jazz-band. **Mor. Ostrava.** 20. Rádió kabaré. **Ná-poly.** 21.02. S. Lopez Mario és Marie című vígjátékának közvetítése. **Prága.** 20. Rádió-kabaré. **Róma.** 21. Szimfonikus hangverseny. **Stuttgart.** 20.15. Rádió kabaré. **Torino.** 21.05. Wolf Ferrar-i: II. Segreto Di Susanne és Pergelesi La Serva Pordrona című operájának közvetítése. **Varsó.** 20.30. Esti hangverseny. Csajkovszky, Grieg, Brahms műveiből.

Közgazdaság

Románia kétszázhatvan ezer vagon gabonát készül exportálni

Kölcsonzított mozdonyokkal és kocsikkal fogja a CFR lebonyolítani a gabonakampányt. Franciák, németek és belgák a román gabona legnagyobb felevői. E délyben és Bánátban 82 ezer vagon gabona termelt

(Bucuresti-Bukarest, aug. 22. Az Uj Kelet tudósítójától). Az idei gabonatermés értékesítése tudvalevőleg attól függ, hogy a CFR milyen mértékben lesz képes a külföldre irányított szállítmányok el-fuvarozását lebonyolítani. A gabonaexport főirányítója a hivatalos jellegű Import-Export Központi Szövetkezet, amely a párisi Dreyfus-csoporttal, a német Kampf meyer-koncernnel és a belgiumi Continental vállalattal kötött szerződést nagyobb tételek eladására.

A gabonaszállítás idejére a CFR spe-cialis menetrendet állított össze.

Ugy az exportra szánt, mint a belföldi fogyasztás részégre szükséges gabonamennyiségnek a rendeltetési helyre való prompt eljuttatása érdekében. Az egész gabonakampányt egyelőre száz napra tervezik, miután télen a Duna nem hajózható és így a víziúton való export szünetel majd.

A beérkezett jelentések szerint az egész termés 360 ezer vagon gabona, amelyből

200 ezer vagon a kikötőkön át, 60 ezer vagon pedig tengelyen fognak exportálni, míg a fennmaradó százezer

vagon a belföldön kerül fogyasztásra. Vidékek szerint a terméseredmény a következőképpen oszlik meg: Erdély és Bánát 82 ezer vagon, Krajova vidéke 28 ezer vagon, Pitești 23 ezer vagon, Bukarest és Dobrudzsza egy része 67 ezer 700 vagon, Galac, beleszámítva Moldova és Beszarabia déli részét 52.400 vagon, Buzau vidéke 35.700 vagon, Kisenev és Középbessarabia 15.700 vagon, Bacau 5000 vagon, Jasi, beleszámítva Moldova és Beszarabia északi része, 39.500 vagon, Csernovitz és Bukovina 10.000 vagon. Az elosztás szerint naponta 2600 vagon gabonát fognak külföldre szállítani, ami nek érdekében 68 új tehervonatpárt állítottak be. Ezekhez a vonatokhoz a németországi AEG-társaságtól bérelt száz mozdonyt a vasut. A kölcsönmozdonyok hétfőn érkeznek az országba. Külön 40 mozdonyt maga a CFR állít be. A gabonakampány lebonyolításához 14 ezer vagon szükséges. A szárazföldi export lebonyolítására a lengyel és a magyar államvasutaktól bérelt fedett kocsikat a CFR, amely vagononként 500 lej bért fizet és 5000 lej fuvardíjat számít fel. A speciális gabonavonatok egy részét már forgalomba is helyezték.

Szanálják a válságba jutott Frankfurti Általános Biztosítót. Berlinből jelentik: A válságba jutott Frankfurti Általános Biztosító Részvénytársaság ügye néhány napi izgalom után megnyugtató megoldáshoz jutott. Mint ismeretes, a koncern biztosítási üzletei, ha az egyes ágazatokban nem is voltak teljesen kielégítőek, általában kedvező eredményeket mutatnak fel és a horribilis veszteséget a Frankfurti banküzletei idézték elő. Ez a helyzet lényegesen megkönnyebbítette a Frankfurti ügyeinek rendezését, amire az Allianz nagy német biztosítókön-cern tett javaslatot a Frankfurtinál érdekelt tőkecsoportoknak. A garancia mellett felajánlott segítség ellenében az Allianz semmiféle ellenszolgáltatást nem kö-tött ki, csak azt a feltételt szabta meg, hogy a többi hitelezők járuljanak hozzá, hogy a kielégítésnél a biztosítót fe-

lek elsőbbségben részesüljenek. Mintán ezt a hozzájárulást a Frankfurti hitelező-megadták, a szanalásrsra vonatkozó meg-állapodás létrejött. Ennek értelmében Frankfurtban tegnap új biztosítótársaság alakult ötmillió aranymárka alaptő-kével és ez az intézet fogja a szanalást keresztülvinni. Az új intézet, amelynek alapításában az Allianz és a Stuttgarti Általános biztosító vesznek részt, az élet biztosításon kívül a biztosítás minden ágával fog foglalkozni. Ezzel a megoldással a biztosított felek érdekei minden tekintetben meg vannak védve és az ese-dékes biztosítási összegek kifizetése zavartalanul folyik.

A gyaripa rországos akciót indít az újabb közteheremelések ellen. A parla-ment által gyors tempóban megszavazott törvényeket a gazdasági élet faktorai

csak most tudják alaposabban áttanul-mányozni és ennek során egyre szélesebb körökben nyilvánul meg az a meggyő-ződés, hogy ezek a törvények horribilis közteheremelészt hoztak. A közterhek szaporodása feltétlenül maga után kell, hogy vonja az árak emelkedését is. Ezen a ponton azonban úgy a termelés, mint a kereskedelem súlyos zsákucába kerül, mert a piac a jelenlegi árakat sem bírja el. A jelenlegi árak emelésére tehát nem kerülhet sor, viszont a mai árnyó mel-latt a közterhek felemelése után a ter-melés nem találja meg a legszerényebb számításait sem. Az aggasztó helyzet arra indította a gyariparosok országos szervezetét, hogy a közterhek újabb eme-lése ellen széleskörű akciói indítson, amelybe később a kispárt, kereskedel-met, a mezőgazdaságot és a munkássá-got is be fogja vonni. Ez az akció fogja tárgyat képezni az Ugir kolozsvári kör-zete által pénteken délutánra összehívott rendkívüli választmányi ülésnek is, a melynek állásfoglalását holnapji szá-munkban fogjuk részletesen ismertetni.

A vagongyarak szabotálják Bulgáriát. Szófiából jelentik: Bulgáriában nagy va-gonhiányról panaszkodik a bulgár állam vasutak igazgatósága. A hiány különösen most érzékelteti hatását, amikor a mező-gazdasági termékek exportjáról van szó. A vagonhiány olyan nagy, hogy az igaz-gatóság a másodrendű személyvonatokat kénytelen volt a menetrendből törölni. Erdekes, hogy a vasutigazgatóság új-ból pályázatot hirdetett vagonok szállítására és pedig azért, mert az első pályázatra egyetlen ország vagongyára sem jelent-kezett. A német közgazdasági lapok sze-rint az összes vagongyarak kartellbe lép-tek Bulgária ellen.

Eredménytelenül végződtek a petró-leum-világkoncern tárgyalásai. London-ból jelentik: az amerikai Standard Oil Company vezetőemberei és a Deterding, a Shell-koncern londoni vezetője tárgya-lásokat folytattak egy világkoncern lét-rejöttje érdekében. A tárgyalások azonban Newyorkból érkezett jelentések szeri-nt, eredménytelenül végződtek.

Kénsavgyárat alapítanak Jugoszláviá-ban. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány megbízást adott a kölni Erzszt gesellschafft kénsavgyárnak, hogy Jugo-szláviában is építsen fel egy ilyen gyá-rat, még pedig a reparációs számlára. Az építkezési költségek hozzávetőleges szá-mítás szerint egymillió márkára fogna-rugni. A kölni gyáron kívül egy hambur-gi és frankfurti gyár is kapott megbízást a kénsavgyár építkezése és berendezése körüli.

Estek a gyapotárak. Londonból jelen-tik: Az utóbbi időben a gyapotárak erő-sen visszamentek. Egyedüli oka a gyapot olesobbodásának a szokatlanul jó gyapot termés, amely különösen Egyiptomban és Indiába volt kitünő, ahol évtizedek óta nem mutatkozott az idejéhez hasonló bőséges termés.

Egyetlen magyarul író
Róser szakácskönyv
Írta: **Ganz Ábrahámné.**
Ára 200 lej (és portó).
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Zsidó ifjusági könyvek:
Oszkár bácsi zsidó meséi — 30 lej
Sas Irén: Kolnide — — — 30 .
Bar-Kochba (Elbeszélések, ver-sek, szindarabok gyűjte-ménye — — — — — 60 .
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztálya-ban. (A pénz előzetes bektidése esetén portómentes szállítás.)

augusztus 23.
gazdasági
zetés.
kl. építész, építő-
te és bevezetés-
ároly budapesti
rendes tanár.
orlati tudományá-
fonálnak készült
nyujt elméletet,
rlati tudást, mely
özben csak évek
lhet le, tömören
világosan csopor-
elé. A könyv 18
ra Lei 136.
irtokrendezési
dia.
la és Szepesay
k. Ára Lei 204.
ádiókönyv.
ozékok, a fel-
ujítások ismer-
ános okl. gépész-
kiadás.
nyv célja, hogy
matörnek, a rádió-
nden stádiumában.
a tájékozatlanság
kok beszerzésénél,
jó készülék eseté-
ég merül fel és
eket a kérdéseket
v.
y a rádiótelefon
ezü készletési mód-
vételével (melyeket
ése” című könyv-
szerelessével kap-
gyalja. Ára füzve
Lei 238.
telefon.
ati ismertetése.
kzikönyv.
okl. gépészmérnök.
kiadás. Bevezető
csöves készülékek
ésben Lei 255.
ek gyakorlati
ése.
kl. gépészmérnök.
62.
k munkák:
attenyésztes
tan.
l. akadémiai tanár
állította: Kovács
Ára Lei 238.
órbonctana.
számára. Dr. Jár-
főiskolai r. tanár
Lei 306.
ságtan.
y gazd. akadémia
ei 238.
l. kitértől, bektideni.
álya Cluj-Kvár.
uj műszaki könyv-
számalt-
jegyzéket

betűket kívánatra
sz Ignác Margitja.
Uj Keletben

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

Irtá: ALEX SLANK

(40)

Ki akartam próbálni magamat, van-e elég bátorságom és mikor a nagy demokrata sajtófogadást rendezett, én jelentkeztem. Ki kell próbáljam magam, nagy hatalom vagyok-e?

A nagy demokrata a fogadás után félrehívott.

„Mondja meg Ubulnak, hogy imponál nekem az ellenzéki-skedésével. De kíváncsi vagyok, miért nem ellenzékieskedtél akkor, amikor a népjogok eltiprói voltak ezen a helyen. Megmondhatja neki tiszteltem a meggyőződést.”

„Nézzé kegyelmes ur...”
„Szólítson csak egyszerűen miniszter urnak.”

Ez imponált nekem, helyeselt nekem, de megkérdeztem tőle, mint győztes lettél össze zsidó lelkiismeretével az esküt, amit letett a király kezébe.

„Esküszöm az egy élő istenne, boldogságos szűz Mária-ra és istennek minden szentjére...”

„Ugyan kérem mit akar? Teológiai szószálhasogatást? Nem vallási aktus volt ez, hanem közjogi. Egy régi szöveg, amin nem fognak változtatni egy símezi zsidógyerek kedvéért.”

Most aztán kirukkoltam.

„Nem félt-e, miniszter ur, hogyha majd a demokrata elveket is megszegi, szívesen így valahogy fogja kimenteni magát. Aki a vallását...”

Nem tudtam, hogy a morálomat végig kifejtsem.

„Isten, az én hitem a demokráciát. Ha ehhez hűtlen leszek, száradjon le a jobbkezem.”

Nem hiszem hogy az esküteléssel megindultabb lett volna, mint most.

Magda tegnap itt termett.

Az hittem, ez fel fogja borítani a szociálistákkal való barátságomat, de nem így történt. Mindössze Irnához jöttem még közömbösebb, mint eddig, alig-alig látogattam el hozzájuk.

Magdával felmentem Dingman tanácsos urhoz, rózsás pirosság virágozott ki az arcára, rugékonny volt, friss és amikor kezét szorított, egyetlen kérdésben sürített össze boldogságát:

„Ugye megmondtam?”

Azt feleltem, még nem tartunk a végén, három éve, hogy háboruszkodunk, azóta sok minden gyors változás megtörtént, már nem is a magunk urai vagyunk, a külföld diktál fölöttünk, pedig a fegyver a kezünkben van és sok helyen az ellenség földjén állunk.

Adtam a nemzetközien tájékozott újságíró, a svájci lapok helyzetjelentését adtam le neki, mint valami saját információt. Magdának akartam imponálni.

Azt mondotta, hogy Magda állása már biztos és átvette a kérvényt. Ne törődjem vele — szolt — csak figyelmeztessen, nehogy versírással és propagandázással foglalkozzon. Inkább pedagógiai problémákat igyekezzen megoldani, ilyesmirel akár egész könyvtárat is összeírhat.

Különböző komoly, pápaszemes emberek jöttek a tanácsos urhoz iratokkal, könyvekkel, statisztikákkal. Dingmann ur alaposan átnézte a dolgait, feljegyezte nevüket és megmondotta, hogy huszonnégy órán belül kiértesíti őket a határozatáról.

Afölkött kellett határoznia, vajjon ajánlani fogja-e a nagy demokratának a választójogi törvényhez munkatársul, vagy sem. Dingmann ur volt megbízva a munkatársak összeállításával. Ő maga is annyira el volt mélyülve ebbe a problémába, ettől várta az ország megújítását és azt a megváltást, amit tanügyi programjából ígért magának.

Magda megengedte, hogy a budai házban homlokon csókoljam. Hálás volt nekem. Még ezen a héten visszautazik — csak lakást keres. A siket nagy-

réninek bogarai vannak, egy földjé ajatt nem lehet élni vele sokáig.

Felbár József sürgősen üzent. A biciklis fiu hozta a levelét, akinek az esetből ismerkedtem meg a rendőrséggel. A meghívás a lipótvárosi lakásba szolt az esti órákra.

A lakásban még valaki volt, egy idegen: a lakás ura, aki egy krimi fogolytáborból szökött haza. Sovány, nagycsontu ember, a szeméi mélyen az üregükben, nyilván sokat dolgozhatott és sokat nélkülözött, az idegei is mintha rendezetlenek lettek volna, az arca egyre rángatózott. Nem tette rám a legkellemesebb benyomást, de Felbár biztosított róla, hogy ennél áldozatkészebb szociálistát nem igen fogok találni az elvtársak között.

A másik meglepetés Radek elvtárs volt. Visszajött. A változott politikai helyzet miatt Pestre kellett utaznia, hogy új instrukciókkal lássa el a földalattiakat.

A házigazda magyarázgatótt.

„A népek nem kell már semmiféle polgári választójog. Ezt a polgárokat csúnlják, főleg a kispolgárok a maguk kicsi pozíciójuk és vagyonaikuk megmentésére. A nép azonban itt az országban és kint a fronton földet akar és részt kíván mindenféle termelés hozadékában. Semmiféle foltozással nem lehet megcsinálni a dolgokat, itt már a forradalom segít csak. Sokkal fejlettebb országokban is így fog történni.”

Furcsának találtam, amikor meghallottam tőle, hogy milyen módszerekkel bujdosik. Nem minden nap lakik itt, hanem legtöbbször a Ritzben vesz szobát, vannak iratai, amelyek egy német nagykereskedő nevére szólnak. Ugy állítja be a dolgot, mintha üzletileg járna Pestre és látszatra csinál egy-két siberizlelet. A házban senkisé ismeri, bevonulása előtt néhány héttel vette ki a lakást, ami egyébként külön bejárata van, dízkrét és csendes.

Informált a nagy demokratáról, akit ő régebből ismer. Azt mondotta, aki körülfutott el, mind megbízhatatlan.

Megvolt engedve, sőt kötelességünké tették, hogy minden fölösleges beszédnek vegyük elejét azzal, hogy ismert dolgokról ne engedjünk diskurálni.

„Kedves elvtárs — mondottam — én mindenkinél jobban ismerem a nagy demokratát és környezetét. Tudom, vagy ostoba imádói vannak, vagy olyanok, akik kicsiny városi üzletcskéket várnak tőle.”

Felbár felvilágosított, miről van szó.

„El fogsz menni hozzá és el fogod lopni az aktatáskáját, mert nincs a közelében emberünk. Megbízhatatlan banda, akikben mi éppolyan kevésbé bizhatunk, mint ő maga. Ha lecsuknak, semmi baj, nem kell tagadnod a lobást. Az se baj, ha nem sikerült mindjárt. A biciklis fiut már nem figyeli a rendőrség, állandóan mellettem lesz.”

Szerettem volna részleteket megtudni, hogyan csináljam. Ekkor tudomásomra adták, hogy ilyen tekintetben nincs utasítás. Ötletekkel nem lát el a központ, ez nem az ő dolguk. Igazi forradalmár ilyesmit kikerne magának.

Radek mondotta az utolsó szót:

„Elvtársam, ön a munkát már holnap megkezdi!”

Egyetlen kifogásom lehetett volna, de ezt nem lehetett megmondani. Magdának megígérttem, hogy cukrászába viszem és megmutatom a város néhány nevezetességét, amit multkorai ittjétekor nem láthatott.

Megkérdeztem magamtól, kire hallgassak az érzéseimre, vagy a meggyőződéseimre. Hiába, ha alkalom lesz ellopni az aktatáskát, el fogom lopni. Ezzel is bizonyítanom kell, hogy erősebb bennem a forradalmiság, mint a szerelem.

A zsidó humor kincsesháza, a legvidámabb zsidó regény.

Mózes Mauthner und sein Sohn v. L. Hichler

Most jelent meg az olcsó kiadása. (334 lap) **Ara csak 82 lei.**

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában. (Portókölt-ég 10 lei.)

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvostályának olcsó könyvsorozata.

- Knut Hamsun: Őszi csillagok (Regény). 104 lap.
- Révész Béla: Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.
- Forró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélések). 90 lap.
- Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozi és szuggesztió. 88 lap.
- Perfal: Bűnhődés. (Reg.) 160 lap.
- E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény). 172 lap.
- Könyv Ady Endréről. 136 lap.
- A köztársaság Pompadourja. (Híres bűnesetek) 80 lap.
- Hedensigerna A.: Jönsson ur emlékei. (Regény). 88 lap.
- Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.

A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvostályában. (Utánvétellel 12 lej portóköltéség.)

Már több mint

15.000

kötet könyv áll rendelkezésre magyar, német, francia, román nyelven az

Uj Kelet olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb írónak művei. A külföldi, vagy erdélyi könyvpiacra megjelent összes újdonságok azonnal megkaphatók!

Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lei helyett csak 30 leit kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációját és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait

napi 1 leiért.

Dante kölcsönkönyvtár Cluj, Str. N. Iorga 5. (Jókai-u.) Vidékre, fürdőre prospektust.

Tökéletes

magyar-német lexikon

a most megjelent új kiadása

magyar-német és német-magyar nagy Kelemen Szótár

1924 oldal, 932.420 sor. Egymillió német és magyar szó, fogalom, szak kifejezés, tehát egyedülálló magyar könyvtár. Félbörkötés. 3500 lei részletárban, 300 leies havi részletre. A szelvényt tessék kivágni, kitölteni, beküldeni.

T. UJ KELET könyvostályája Cluj-Kolozsvár. Kérem a „Nagy Kelemen”-t 3500 lei részletárban a Lepage részletostály utján 500 lei utánvétellel 300 leies részletre, ha nem, az egész esedékes. — Kérem 3000 lei készpénzárban.

Név: _____
Cím: _____

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Irtá: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az előismereteket tartalmazza (mechanika, ele komosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelei ábrák.

Az AUTO KÉZIKÖNYV a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra 610 oldal **Ara füzve 510**